

Til Sentralstyret
Kopi Landsstyret
Dato 24. mars 2020
Fra Miriam Langmoen, generalsekretær

grønn
ungdom

SAKSPAPIRER FOR SST-7-20

Møtedato: 26. mars 2020

Møtested: Zoom – <https://zoom.us/j/748588211>

Møtetid: 17:00-21:00 (ingen skolering)

Saksliste

091 Godkjenning av innkalling

092 Valg av ordstyrer og referent

Innstilling: Tobias Stokkeland, ordstyrer
Christoffer Tallerås, referent

093 E-postvedtak siden sist møte

v/ Miriam Langmoen, generalsekretær

O

094 Orienteringsrunde

Alle utvalgsledere / folk med koordinerende roller:

- Hva (konkret) har gruppen din gjort siden forrige møte?
- Hvilke prosjekter jobber dere med?
- Hvem jobber med hva?
- Hvordan ligger dere an med ting?

Talspersoner:

- Hva skjer i MDG (SST og på Stortinget)?

Internasjonal kontakt:

- Hva skjer i det internasjonale arbeidet?

Alle:

- Hvilke eksterne politiske aktører har du hatt politisk kontakt med?
- Hva annet har du gjort i GU siden forrige møte?

O

095 Status fylkeslag

v/ Saida Tufa, fylkessekretær

D

096 Oppdatering om koronasituasjonen

v/ Miriam Langmoen, generalsekretær

O

097 Politisk uttalelse: Stipendordninger

v/ Ingvill Kristine Jensen, leder av det politiske utvalget for skole og utdanning

V

098 Politisk uttalelse: Rådgivertjenester

V

v/ Ingvill Kristine Jensen, leder av det politiske utvalget for skole og utdanning	
099 Politisk uttalelse: Skatt for utvikling	V
v/ Sunniva Roligheten, medlem av det politiske utvalget for skatt og næring	
100 Politisk uttalelse: Knus slaveriet i klesindustrien	V
v/ Teodor Bruu, talsperson	
101 Migrasjonspolitisk plattform	V
v/ Nora Jungeilges Heyerdahl, internasjonal kontakt	
102 Retningslinjer for Frifondmidler 2020	V
v/ Miriam Langmoen, generalsekretær	
103 GUs delegater til Barne- og ungdomstinget	V
v/ Miriam Langmoen, generalsekretær	

Deretter møtekritikk

O er orienteringssaker

D er debattsaker

V er vedtakssaker

Oslo, 24. mars 2020

Miriam Langmoen,
Generalsekretær

Til Sentralstyret
Kopi Landsstyret
Fra Teodor Bruu, talsperson, på vegne av Ingvill Kristine Jensen i det politiske utvalget for skole og utdanning
Dato 20.03.20
Saksnr SST-7-20-097

grønn
ungdom

POLITISK UTTAELSE:

GJØR STUDENTLIVET LEVELIG IGJEN!

Bakgrunn

Utdanning koster penger, selv om selve undervisningen er gratis. Det er dyrt å bo, særlig i de store byene, og mange studenter har verken kapasitet, tid eller mulighet til å jobbe deltid ved siden av studiene. Grønn Ungdom vil at alle studenter skal ha mulighet til å studere på fulltid, og ikke være avhengig av en deltidsjobb for å overleve. Din mulighet på jobbmarkedet under studietiden eller familiens inntekt skal ikke være avgjørende for om du kan leve behagelig under studietiden eller ikke. Også mange videregående elever er avhengig av støtte for å kunne gå på skole, og vi må sikre at også de har en inntekt man kan leve behagelig på.

Drøfting

Vi vil støtte kravet til Norsk Studentorganisasjon om å heve studiestøtten (lån+stipend) til 1,5 G i året. Det utgjør i 2020 149 787 kr, mot dagens nivå på rundt 120 000 kr i året, noe vi mener vil gjøre at flere studenter skal kunne bruke mer tid på studiene, og mindre tid på jobb eller på å bekymre seg for om de kan betale strømregningen. Mange studenter synes det er helt fint å ha deltidsjobb eller sommerjobb ved siden av studiene, og mange synes det er bedre enn å betale mer i studielån. Derfor vil vi videreføre muligheten til å ta opp begrenset lån, slik at studentene kan ta opp så mye lån de ønsker inntil makssummen. Det gjør at studentene i større grad kan bestemme over egen økonomi og hva de ønsker å prioritere.

I 2019 innførte den borgerlige regjeringen en endring som gjør at studenter som ikke fullfører påbegynt grad kun får 25% av studiestøtten dekket som stipend. Dette kan være en måte å spare penger for staten, men det bør ikke gå utover studentene. Selv om man ikke fullfører en grad betyr ikke det at det har vært bortkastet tid. Denne ordningen legger et press på studentene til å velge riktig på første forsøk, noe man ikke kan forvente at alle studenter gjør. Det er ingen grunn til å straffe studenter som ombestemmer seg. Vi vil derfor reversere denne endringen.

I de store studentbyene er det vanskelig å finne bolig til studentbudsjett. Ifølge SSB brukte norske husstander 22% av inntekten på bolig, brensel og varme i 2017¹. Hvis en student hvis eneste inntekt er studielån skulle betalt samme andel, ville vedkommende betalt 1818 kr i måneden for bolig. Det er ikke realistisk at studenter skal ha samme levekår som dem i full jobb, men det er allikevel ikke slik at studenter skal sitte igjen med et matbudsjett som gir rom for å spise ris med erter til middag etter å ha betalt husleien. Regjeringen har satt i gang en satsing på studentboliger², men det koster ofte fra 4000 kr opp til 8000 kr i måneden å bo i studentbolig, noe som er for dyrt til at man med en inntekt på 8265 kr i måneden skal kunne leve behagelig. Derfor vil Grønn Ungdom ha som mål at ingen studenter skal måtte betale mer enn 40% av den månedlige studiestøtten for boligutgifter. Måten vi skal gjøre det på er å bygge flere billige studentboliger som studenter faktisk har råd til, der det trengs.

Også noen videregående elever har det økonomisk trangt, særlig dem som må flytte hjemmefra for å gå på videregående. Dagens borteboerstipend er på inntil 4517 kr per måned. Som videregående elev har foreldrene dine forsørgerplikt for deg, men igjen så er det ikke nødvendigvis slik at man finner et sted å bo til 4517 kr i måneden eller mindre. Derfor vil Grønn Ungdom heve borteboerstipendet til inntil 6000 kr i måneden.

Spørsmål til diskusjon

- Dette kommer til å koste penger. Er det fornuftig bruk av skattepenger?
- Vil det gi studenter unødvendig høye lån?
- Er det utopisk å tro at alle studenter skal kunne overleve uten jobb? Er det ikke innafør å forvente at de jobber ved siden av studiene?
- Kan vi gjøre noe mer for å sikre videregående elever bedre forhold når de ikke kan bo hjemme?
- Burde vi ha med noe om utstyrsstipend til videregående elever?

Saksbehandlers konklusjon

Studenter og elever har allerede nok å tenke på om de ikke skal bekymre seg for om de har nok penger til å spise noe annet enn ris resten av måneden. For å sikre at alle har råd til høyere utdanning er det viktig å sikre alle en inntekt det går an å leve på, også i studietiden.

Forslag til vedtak

F1: Den politiske uttalelsen «Gjør studentlivet levelig igjen!» vedtas slik den foreligger.

Vedlegg

- 1 - Gjør studentlivet levelig igjen!

¹ <https://www.ssb.no/nasjonalregnskap-og-konjunkturer/artikler-og-publikasjoner/dette-bruker-nordmenn-penger-pa>

² <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/2200-nye-studentboliger-skal-bygges/id2609379/>

Med vennlig hilsen, på vegne av det politiske utvalget for skole og utdanning,

Ingvill Kristine Skau Jensen
Utvalgsleder

Tønsberg, 19. mars 2020

GJØR STUDENTLIVET LEVELIG IGJEN!

Norske studenter er både stressa, utbrente og har psykiske problemer. Med dagens nivå på studiestøtten er de aller fleste studenter nødt til å jobbe ved siden av fulltidsstudier, og det bidrar til stress. Vi ønsker å realisere heltidsstudenten, og gi alle muligheten til å studere der de vil, uavhengig av foreldrenes inntekt.

Grønn Ungdom vil:

- Heve studiestøtten til 1,5 G i året
- Videreføre muligheten til å ta opp begrenset lån
- Reversere kutt i stipend ved ikke fullført grad
- Bygge flere studentboliger studenter faktisk har råd til, og ha som mål at alle studenter skal kunne bo slik at maks 40% av studiestøtten går til boligutgifter
- Heve borteboerstipendet for videregåendelever til inntil 6000 kr i måneden

Til Sentralstyret
Kopi Landsstyret
Fra Teodor Bruu, talsperson, på vegne av Ingvill Kristine Jensen i det politiske utvalget for skole og utdanning
Dato 20.03.20
Saksnr SST-7-20-098

grønn
ungdom

POLITISK UTTAELSE:

VI TRENGER MER ENN VELMENENDE RÅD!

Bakgrunn

Kun tre av fire elever fullfører videregående utdanning innen fem år³, og kun 65,7% av studenter fullfører en universitets- eller høyskolegrad i løpet av åtte år⁴. Så stort frafall er samfunnsøkonomisk kostbart og en byrde for den enkelte elev og student. Det kan være mange grunner til at noen velger å droppe ut fra skolen, og blant dem kan være at man rett og slett har valgt feil, ikke vet hva man vil, er utbrent eller har psykiske belastninger i en eller annen form. Vi trenger bedre og mer oppdaterte rådgivere på alle nivåer i skolen, og bedre skolehelsetjenester.

Drøfting

Norge trenger flere arbeidstakere med yrkesfaglig bakgrunn, likevel er søkertallene til disse utdanningsretningene lave. En av grunnene til dette er at en 16-åring ikke nødvendigvis vet hva hen vil jobbe med resten av livet, og det å velge en retning allerede på ungdomsskolen kan føles ut som et irreversibelt valg. Da er det viktig å gjøre elevene kjent med muligheter til å skaffe seg generell studiekompetanse, som y-veien, eller mulighetene for å bytte over til en annen yrkesfaglig linje på videregående. I tillegg må elevene få muligheten til å hospitere på de skolene og linjene de vurderer, slik at de får et inntrykk av hvordan det er å gå der.

I dag er det ikke et krav om å ha rådgiverutdanning for å kunne jobbe som karriereveileder for elever. Selv om rådgivere ofte har høyere utdanning, blant annet innen karriereveiledning⁵, er det nødvendig for elever med den nyeste informasjonen om

³ <https://www.ssb.no/vgogjen>

⁴ <https://www.ssb.no/hugjen>

⁵ https://utdanning.no/studiebeskrivelse/karriereveiledning_og_radgivning_0

yrker og utdanning. Vi mener at det skal være et krav om å ha tilstrekkelig utdanning og kompetanse innen relevante fag for å kunne ha denne jobben, da rådgiver/karriereveileder har stor påvirkning på elever som skal velge neste steg i utdanningen sin. Relevante fag kan for eksempel være kognitiv psykologi, sosionomfag, økonomi, samt en oversikt over yrkesmuligheter i Norge. I tillegg bør rådgivere på ungdomsskolen ha jevnlig kursing i hva slags videregående tilbud som finnes i fylket, yrkesfaglige retninger, muligheter for lærlingplass samt samfunnets langsiktige behov for ulike yrkesgrupper. Alle elever skal ha krav på minst en samtale med karriererådgiver før fristen for å søke om plass på videregående går ut.

I tillegg til en mangelfull rådgivertjeneste, har norske skoler ofte en helsetjeneste som er tilgjengelig annenhver tirsdag frem til lunsj. Dette er ikke nok til å dekke en hel skole. Ungdom må ha et tilgjengelig, lavterskel helsetilbud, og det aller mest tilgjengelige er helsesykepleier på skolen. Vi ønsker at alle skoler skal ha en minst helsesykepleier i 100% stilling per 500 elever. Mange ungdommer sliter også med psykiske problemer som egner seg bedre for psykolog, men har ikke kapasitet eller ressurser til å dra til fastlegen for å bli henvist. Derfor ønsker vi også at alle skoler skal ha en skolepsykolog tilgjengelig minst tre dager i uken.

Dette kommer selvfølgelig til å koste en del penger, men vi mener at den kostnaden kommer til å veies opp av mindre frafall og færre tomme studieplasser. Hvorfor kan ikke elevene som trenger det gå til fastlegen sin og bli henvist til DPS eller andre helsetilbud? For det første er det en terskel for mange å dra til fastlegen, mange føler foreldrene får vite om det om de bruker samme fastlege som dem. I tillegg er det en egenandel som kan være høy for elever uten inntekt. Vi mener alle elever må ha tilgang til en psykolog, kanskje blir de henvist videre, eller kanskje trenger de bare noen å snakke med.

Spørsmål til diskusjon

- Tenker rådgivere nok på hva slags situasjon eleven er i, og hvordan det påvirker hen når vedkommende velger skole og linje? Hvordan kan vi sikre rådgivere best mulig utdanning?
- Helsesykepleier må være på skolen hver dag. Dersom dette ikke går, kan man finne en løsning med vikar eller at elevene kan besøke helsestasjonen innenfor skoletid dersom dette ligger sentralt?
- Skolepsykolog skal også være tilgjengelig på hver skole, men hvor mange dager i uka?
- Bør det være karriereveiledning i grupper eller kun med rådgiver/ en kombinasjon?
- Bør det bli mer tilrettelagt for ungdomsskoleelever å besøke de videregående skolene under skoletid?

Saksbehandlers konklusjon

Vi må ta norske skoleelever på alvor, og det innebærer å gi dem nødvendig oppfølging når de skal ta kanskje det viktigste valget i sitt liv. Vi må ha rådgivere og skolehelsetjeneste som lytter til elevene og kommer med mer enn velmenende råd, men som faktisk har en viktig funksjon i skolehverdagen til elevene.

Forslag til vedtak

F1: Den politiske uttalelsen «Vi trenger mer enn velmenende råd!» vedtas slik den foreligger.

Vedlegg

1 - Vi trenger mer enn velmenende råd!

Med vennlig hilsen, på vegne av det politiske utvalget for skole og utdanning,

Ingvill Kristine Skau Jensen
Utvalgsleder

Tønsberg, 20. mars 2020

VI TRENGER MER ENN VELMENENDE RÅD!

Grønn Ungdom mener at elevene skal stå i sentrum, og ikke være en del av systemet. Slik som helse- og rådgivningstjenestene på ungdomsskoler og videregående skoler er nå, brukes det ikke nok tid til å se hver enkelt elev. Ingen elever skal oppleve å føle seg neglisjert av helsesykepleier eller misforstått av rådgiver.

Grønn Ungdom vil:

- Gi rådgivere jevnlig kurs om utdanningsmuligheter for elevene, og hvilke muligheter hver utdanning gir i arbeidslivet
- Ha som mål at flere ungdommer skal velge yrkesfaglig utdanning, basert på tilstrekkelig informasjon om lærlingplasser og arbeidsmuligheter
- At helsesykepleier skal være på skolen hver dag, og skolepsykolog skal være tilgjengelig minst tre dager i uka
- Opprette en egen utdanning for rådgivere, som skal gi rådgiverne god nok psykologisk og sosial kunnskap til å kunne bistå elevene

Til Sentralstyret
Kopi Landsstyret
Fra Teodor Bruu, talsperson, på vegne av Sunniva Roligheten i det politiske utvalget for skatt og næring
Dato 23.03.20
Saksnr SST-7-20-099

grønn
ungdom

POLITISK UTTAELSE:

SKATT FOR BÆREKRAFTIG UTVIKLING

Forslag til vedtak

F1: Den politiske uttalelsen «Skatt for bærekraftig utvikling» vedtas slik den foreligger.

Vedlegg

1 - Skatt for bærekraftig utvikling

Med vennlig hilsen, på vegne av det politiske utvalget for skatt og næring,

Sunniva Roligheten
Utvalgsmedlem

23. mars 2020

SKATT FOR BÆREKRAFTIG UTVIKLING

Vi står i dag overfor store utfordringer globalt knytta til ulikheter og klimaendringer. Begge er et resultat av økonomisk aktivitet som har tillatt personer og selskaper å tjene seg rike, samtidig som de har overført store kostnader til resten av samfunnet. Skatteinntekter finansierer viktige tjenester og tilbud, og er et av de viktigste midlene for omfordeling. I tillegg bidrar skatteinntekter til å ansvarliggjøre myndighetene i utviklingsland overfor egne skattebetalerne, noe som er viktig for å utvikling og demokratibyggning. For å skape bærekraftig utvikling, ute som hjemme, er vi derfor nødt til å styrke arbeidet mot kapitalflukt, øke kunnskapen rundt ulikheter og samtidig finne ut hvordan skattesystemet vi har kan bli enda mer rettferdig.

Grønn Ungdom vil ha åpenhet rundt selskaper og strukturer i Norge. Vi vil:

- Sikre Land-for-land rapporteringer (LLR) som både er åpent tilgjengelig og gjelder alle multinasjonale selskaper
- Styrke finansieringen av Økokrim og Skatteetaten for å styrke antihvitvaskingsarbeidet i Norge.
- Kreve økning i bokettersyn av selskaper og storbedrifter, og etterspørre jevnlig rapportering på kontrollomfanget av disse.
- Sikre at det norske registeret for reelle rettighetshavere er løpende oppdatert, samt inkluderer alle typer virksomheter og innholder historisk data. I tillegg bør terskelen for registrering endre fra 25% eierskap, til å inkludere samtlige eiere, inkludert eiere bak forvalterregistrerte aksjer.
- Inkludere faktisk skattebetaling i anskaffelsesregelverket. Det skal være en forutsetning at for å kunne delta i en anbudsprosess, må et selskap rapportere om innbetalt skatt, omsetning, reelle eiere og kostnadsstruktur.

- Publisere aggregerte tall om skattemyndighetenes informasjonsutveksling med andre land.

Grønn Ungdom vil at staten skal ta ansvar for å stanse kapitalflukt. Vi vil:

- Gi betydelig økonomisk og politisk støtte til skattekomiteen i FN og jobbe aktivt for en skattekonvensjon i regi av FN.
- Styrke og støtte de nye skatteprinsippene som nå etableres i OECD. Samt arbeide fram mot G20-møtet for at prinsippene i enda større grad skattelegger den reelle verdiskapningen og har en enhetlig tilnærming.
- Utrede alternativer for en norsk eller felleseuropeisk, midlertidig omsetningsavgift for digitale tjenester, og mer enhetlige prinsipper for skatting av flernasjonale selskaper, i tilfelle OECD-prosessen får et utfall som ikke sikrer rettferdig beskatning.
- Utvide den automatiske utvekslingen av skatterelatert informasjon til alle land, også utviklingsland.
- Bruke statlig eierskap og internasjonale samarbeid aktivt for å bekjempe skatteparadiser og økonomisk hemmelighold. Samt bruke Statens Pensjonsfond utland til å utøve press for å få selskapene til å rapportere offentlig LLR, fram til tilstrekkelige regler for LLR er på plass.
- Prioritere skattebistand høyt blant temaene norsk gir støtte til.

Grønn Ungdom vil øke kunnskapen rundt skatt og økonomiske ulikheter. Vi vil:

- Styrke uavhengig forskning på økonomisk ulikhet og finans.
- Innføre en standardisert måling av inntekts- og formuesulikhet etter modell fra Piketty et.al. SSB bør publisere inntekts- og formuesnivåene, og de effektive skatteratene til de 1%, 0,1% og 0,001% rikeste i samfunnet.
- Øke finansieringen til skatteforskning og sikre langsiktig finansiering av uavhengige professorstillinger på skatterett.
- Utrede et nasjonalt formuesregister.
- Opprette støtteordning for sivilsamfunn under Finansdepartementet som inkluderer midler til kritisk sivilsamfunn og frivillige organisasjoner.

Grønn Ungdom vil ha nytt, enhetlig skattesystem. Vi vil:

- Utrede alternativer for et nytt, enhetlig skattesystem i Norge, som skal internaliserer kostnadene som har ført til klima- og ulikhetskrise.

Til Sentralstyret
Kopi Landsstyret
Fra Nora Heyerdahl, internasjonal kontakt
Dato 23.03.20
Saksnr SST-7-20-101

grønn
ungdom

MIGRASJONSPOLITISK PLATTFORM

DEL 2

Innholdsfortegnelse

Bakgrunn	16
1 Om flyktninger, asylsøkere og migranter	16
Noen korte definisjoner	16
Noen lange definisjoner	16
2 Europeisk migrasjonspolitikk	18
EU-Tyrkia-avtalen	19
Middelhavet og Libya	19
Ansvarsfordeling for asylsøkere mellom de europeiske landene	19
Asylsøkere og flyktninger i Norge	19
3 Den første tiden i Norge	20
3.1 Ulike typer opphold	20
Midlertidig oppholdstillatelse	20
Klagemulighet ved avslag	20
Permanent oppholdstillatelse	21
Statsborgerskap	21
Stemmerett	21
3.2 Ulike grupper innvandrere	21
Kvoteflyktninger	21
Arbeidsinnvandrere	21
Utenlandske studenter	22
Enslige mindreårige asylsøkere	22
Familieinnvandring / -gjenforening	22
Ureturnerbare asylsøkere	23
Statsløse asylsøkere	23
Ubegrunnede asylsøknader	23
3.3 Boligsituasjon og mottak	23
Ankomstsentre	24
Transittmottak	24
Ordinært mottak	24
Integreringsmottak	24

Tilrettelagte avdelinger	24
Bosettelse	24
Utlendingsinternat	24
4 Integrering	25
4.1 Voksenopplæring	25
Introduksjonsprogrammet	25
Finansiering	25
Selve introduksjonskurset	26
4.2 Kvalifiseringsprogrammet til NAV	26
4.3 Ungdomsretten	27
Innføringsklasser	27
Kombinasjonsklasser	27
5 Arbeid og sosial dumping	27
<i>Drøfting</i>	28
6 Europapolitikk	28
Samarbeid med Tyrkia og Libya	28
Europeiske samarbeidsløsninger	30
En ny migrasjonsstrategi	31
7 Innenriks flyktningepolitikk	31
Hellas, Italia og Dublin-avtalen	32
Returpraksis i Norge, og resten av verden for øvrig	33
8 Et enklere, men mer rettferdig opptak til Norge	33
Krav for å få opphold i Norge	33
Opphør av flyktningstatus	33
Krav for å få permanent opphold	34
Krav om gjennomføring av introduksjonskurs og bestått språktest	34
Mer rettferdig rettsprosess etter klage på avslag i Utlendingsnemnda	35
9 Ulike grupper som har fått opphold	36
Utenlandske studenter	36
Familieinnvandring	36
Papirløse flyktninger og statsløse	38
Tidsbegrenset opphold til enslige mindreårige asylsøkere	39
Hvem passer på enslige mindreårige asylsøkere?	40
10 Fjerning av særrettigheter for flyktninger	42
11 Forholdene under kurset	42
12 Noen argumenter for å ikke vedta punktene	43
<i>Saksbehandlers konklusjon</i>	43
<i>Spørsmål til diskusjon</i>	44

Bakgrunn

1 Om flyktninger, asylsøkere og migranter

Økningen i antall asylsøkere på europeiske grenser i 2015 resulterte i at et nytt begrep - flyktningkrisen - ble allemannseie. Angela Merkel omtalte dette som «den største utfordringen jeg har sett i europeisk samarbeid i min tid som kansler.» Noen hevder at flyktningkrisen ikke er over, andre hevder den så vidt har begynt. Det er ikke så rart, sett i sammenheng med en eskalerende konflikt i Libya, kaos i Venezuela, og folkemord i Myanmar, for ikke å snakke om hvordan økende havnivå og andre biofysiske katastrofer kommer til å øke antallet migranter i verden.

Det er ikke færre flyktninger i verden i dag enn det var i 2015, tvert imot. Allikevel kommer det færre asylsøkere til Europa⁶, og Norge tar imot historisk få⁷. Dette skyldes i hovedsak mer effektive mekanismer for å stenge fluktruter til Europa. EU-Tyrkia-avtalen har senket ankomstene til Hellas betraktelig, og Italias avtale med Libyas kystvakt har senket ankomstene til Italia. Ungarn har bygget grensegjerder til Serbia og Kroatia, samt strammet opp asyllovgivningen sin, noe som har senket ankomstene til EU fra den østlige landruta. Bulgaria har gjort det samme, og bruker også fengsling som virkemiddel i kontroll av innvandring⁸.

FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR) ber verdenssamfunnet relokalisere 1,4 millioner flyktninger gjennom kvoteflyktningordningen i 2020⁹. I 2018 tok europeiske land imot ca. 26 000 kvoteflyktninger.¹⁰ Norge tok imot 2124.¹¹

Noen korte definisjoner:

- En **flyktning** er en person som er utenfor sitt opprinnelsesland, og som har god grunn til å tro at de personlig ville blitt forfulgt hvis de dro tilbake
- En **internt fordreven** er en person som har flyktet fra en farlig situasjon, men som ikke har krysset en landegrense og dermed fortsatt er i sitt opprinnelsesland
- En **asylsøker** er en person som har krysset, eller er ved, en landegrense og søker om beskyttelse i det landet
- FN definerer en **migrant** som en person som flytter valgfritt

Noen lange definisjoner:

I 2019 er det over 70,8 millioner mennesker i verden som på grunn av ytre faktorer er tvunget vekk fra sine hjem. Av disse er 41,3 millioner internt fordrevne, 25,9 millioner er flyktninger, og 3,5 millioner er asylsøkere¹². Selv om det er vanskelig å generalisere på vegne av så mange mennesker i så forskjellige situasjoner, kan vi med sikkerhet si at livet som flyktning innebærer en rekke vanskeligheter. Dette er også gitt gjennom FNs definisjon av en **flyktning**¹³ som en person som:

⁶ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Asylum_statistics

⁷ <https://www.udi.no/statistikk-og-analyse/statistikk/vedtak-om-beskyttelse-asyl-20102019/>

⁸ <https://reliefweb.int/report/bulgaria/immigration-detention-bulgaria-fewer-migrants-and-refugees-more-fences-april-2019>

⁹ <https://news.un.org/en/story/2019/07/1041632>

¹⁰ <https://data2.unhcr.org/en/documents/download/68310>

¹¹ <https://www.udi.no/statistikk-og-analyse/statistikk/vedtak-om-beskyttelse-asyl-20102019/>

¹² <https://www.unhcr.org/ph/figures-at-a-glance>

¹³ <https://emergency.unhcr.org/entry/55772/refugee-definition>

«owing to well-founded fear of being persecuted for reasons of race, religion, nationality, membership of a particular social group or political opinion, is outside the country of his nationality and is unable or, owing to such fear, is unwilling to avail himself of the protection of that country; or who, not having a nationality and being outside the country of his former habitual residence, is unable or, owing to such fear, is unwilling to return to it.»

med tillegg for Afrika (gjennom Organisasjonen for afrikansk enhet 1969):

«every person who, owing to external aggression, occupation, foreign domination or events seriously disturbing public order in either part or the whole of his country of origin or nationality, is compelled to leave his place of habitual residence in order to seek refuge in another place outside his country of origin or nationality»

og for Latin-Amerika (gjennom Cartagena-erklæringen av 1984):

«persons who have fled their country because their lives, safety or freedom have been threatened by generalised violence, foreign aggression, internal conflicts, massive violation of human rights or other circumstances which have seriously disturbed public order.»

En **internt fordreven person** er¹⁴:

«persons or groups of persons who have been forced or obliged to flee or to leave their homes or places of habitual residence, in particular as a result of or in order to avoid the effects of armed conflict, situations of generalized violence, violations of human rights or natural or human-made disasters, and who have not crossed an internationally recognized state border.»

Ansvar for internt fordrevne, og ikke minst for å hindre slike prosesser, ligger juridisk på den staten disse menneskene har sitt statsborgerskap, og oppholder seg i.

En **asylsøker** er en person som har krysset, eller er ved, en landegrense og søker om beskyttelse, uten at den søknaden er ferdigbehandlet. Noen av disse søknadene vil bli godkjent, da asylsøkere har rett på beskyttelse hvis det kan dokumenteres at de ikke kan motta beskyttelse i sitt opprinnelsesland (altså er man flyktning). Man kan også få opphold på humanitært grunnlag selv om man ikke kvalifiserer til flyktningstatus, noe som praktiseres svært ulikt av ulike stater. Andre søknader vil bli avslått, noe som fører til at asylsøkeren vil bli returnert. Man må være i et land, eller på grensa for å søke asyl i det landet.

FN ønsker å skille mellom de som er tvunget til å flytte på seg (flyktninger, internt fordrevne, asylsøkere i mange tilfeller), og de som gjør det valgfritt, som de kaller **migranter**. Et problem med dette skillet er at all migrasjon (permanent forflytning over betydelige avstander) til en viss grad er et aktivt valg, selv det å flykte fra krig. Alle klarer heller ikke flykte, og blir værende, selv om de er «tvunget» i like stor grad som de som får til å flykte. Samtidig, men motsatt, er det problematisk å omtale det å migrere som følge av fattigdom, klimaendringer, helse, ol. som fullstendig valgfritt, da dette ikke gjør deg til en migrant og ikke en flyktning. Ordet migrasjon vil i denne resolusjonen brukes som nøytralt begrep som ikke sier noe om årsakene til flyttingen.

¹⁴ <https://emergency.unhcr.org/entry/250553/idp-definition>

På den andre siden blir det feil å si at noen som ikke er forfulgt, men som flytter på seg på grunn av forhold som fattigdom eller klimaendringer gjør det helt valgfritt. Det blir veldig lett å gi de menneskene stempler som «økonomisk migrant», eller til og med «lykkejeger». Disse stemplene er ikke nødvendigvis feil, men de ser helt bort ifra at det kan finnes andre situasjoner enn krig som virkelig kan presse mennesker på reise. Hvis man skiller mellom de som flytter på seg fordi de må, og de som flytter på seg fordi de kan, så glemmer man at det er en glidende overgang, og at de fleste som flytter på seg er et sted mellom ytterpunktene «må» og «kan». For å unngå å stemple grupper og gjøre generaliserende antakelser vil vi derfor videre i teksten bruke begrepet migrasjon om all flytting, helt uavhengig av årsakene til flyttingen.

Landene som over en million mennesker er på flukt fra er Syria, Venezuela¹⁵, Afghanistan, Sør-Sudan og Myanmar. Etter disse følger en rekke afrikanske land sør for Sahara og i Midtøsten.¹⁶ Asylsøkere til EU-land kommer i hovedsak fra Midtøsten og Afrika, samt Venezuela, Albania og Georgia.¹⁷

Ettersom en flyktning ved definisjon ikke oppholder seg i sitt hjemland, er de nødt til å oppholde seg, og motta beskyttelse et annet sted. I de fleste tilfeller faller et stort ansvar på nabolandene. 84% av det totale antallet flyktninger oppholder seg i utviklingsland eller -regioner¹⁸. For å skape en rettferdig og konstruktiv ansvarsfordeling mellom stater for beskyttelse og bosetting av flyktninger opererer UNHCR med overføringsflyktninger (også kalt kvoteflyktninger). Hver stat tar imot et valgfritt antall av disse, mer eller mindre basert på UNHCRs anmodning. I løpet av 2020 ber de verdenssamfunnet om å ta imot et totalt antall av 1,4 millioner flyktninger som trenger et nytt sted å bo¹⁹.

2 Europeisk migrasjonspolitik

Europeisk migrasjonspolitik forholder seg overordnet til Everett Lees migrasjonsteori²⁰, også kalt «push-pull-modellen». Den trekker frem fire faktorer for migrasjon:

1. positive og negative forhold knyttet til opprinnelsessted (illustrert som + og - på figuren)
2. positive og negative forhold knyttet til bestemmelsessted (illustrert som + og - på figuren)
3. mellomliggende hindringer
4. personlige forhold

¹⁵ <https://www.unhcr.org/venezuela-emergency.html>

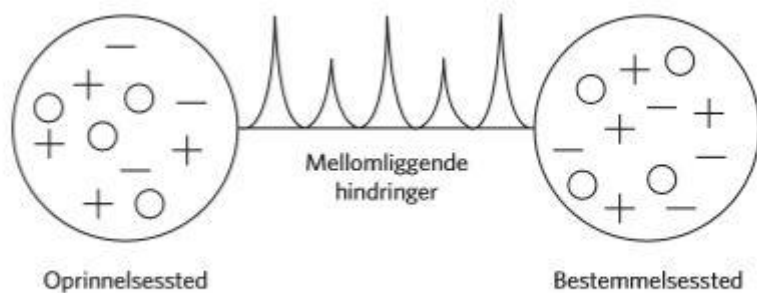
¹⁶ https://data.worldbank.org/indicator/SM.POP.REFG.OR?most_recent_value_desc=true

¹⁷ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Asylum_statistics#Citizenship_of_first-time_applicants:_largest_shares_from_Syria.2C_Afghanistan_and_Iraq

¹⁸ <https://news.un.org/en/story/2019/07/1041632>

¹⁹ Ibid

²⁰ Lee, E. (1966). A theory of migration. *Demography*, 3(1), s. 47–57.

21

Europeisk migrasjonspolitik har gått ut på å gjøre de såkalt mellomliggende hindringene så store som mulig for å kontrollere mengden asylsøkere som kommer til Europa. Dette er blant annet gjort ved at man ikke kan gå om bord på konvensjonelle transportmidler som tog, fly, eller ferge til Europa uten å ha et visum først. Disse visumene kan være vanskelig å tilegne seg dersom man kommer fra spesielle områder, og det kan dermed være vanskelig å komme seg til et europeisk land for å søke asyl på en lovlig måte. Som konsekvens av dette velger mange som migrerer irregulære måter (blant annet menneskesmugling) å komme seg til europeiske grenser.

EU-Tyrkia-avtalen

En annen politisk løsning for å hindre potensielle asylsøkere å komme til Europa er den såkalte EU-Tyrkia-avtalen. For å avskrekke syriske flyktninger fra å krysse Middelhavet mellom Tyrkia og Hellas inngikk EU og Tyrkia en avtale om at alle «irregulære migranter» (båtflyktninger) som kom til Hellas over havet skulle sendes tilbake. I bytte skulle EU ta imot én syrisk kvoteflyktning for hver syrer som ble sendt tilbake, i tillegg til å betale Tyrkia 6 milliarder euro, gjøre det enklere for tyrkere å motta visum til EU, og gjenåpne medlemsforhandlingene for Tyrkia i EU. Dette bygger på en antakelse om at Tyrkia kan ivareta menneskerettighetene til, og beskytte flyktningene i landet. Tyrkia har signert flyktningekonvensjonen, men med visse unntak. Dette betyr at de kun anerkjenner flyktningstatus for europeere, i tillegg til midlertidig krav om beskyttelse for syrere.

Middelhavet og Libya

EU, i form av Italia med støtte fra et EU-fond, har et samarbeid med Libyas kystvakt om ansvarsfordeling for «search and rescue» i de delene av havområdene mellom Libya og Italia som er internasjonalt farvann, og forhandlingene mellom partene har gjort Libyas sone påfallende stor. Kystvakten til Libya mottar også økonomisk støtte fra EU, samt assistanse med trening, utstyr osv. Når Libyas kystvakt avskjærer fartøy med migranter på vei mot Europa tar de migrantene ombord og tvangsreturnerer dem til Libya. Libya har ikke signert flyktningekonvensjonen.

Ansvarsfordeling for asylsøkere mellom de europeiske landene

Den viktigste avtalen om hvordan man skal fordele ansvaret for asylsøkerne som ankommer Europa er Dublin-avtalen, som sier at det landet en asylsøker ankommer først i Europa er det landet hvor de skal søke asyl. I praksis betyr dette at asylsøkere registreres med personopplysninger og fingeravtrykk der de ankommer, og at dette lastes opp i et register, slik at asylsøkeren ikke kan søke asyl i flere land etter hverandre. Hvis en person som har blitt registrert som ankommet i Hellas søker asyl i Norge kan vi overføre søknaden og søkeren til greske myndigheter, men vi må ikke. I tillegg til dette har vi EUs

²¹ Jordhus-Lier, D. og K. Stokke (red.) (2017). Samfunnsgeografi: En innføring, Cappelen Damm Akademisk, Oslo

relokaliseringprogram som ber EU/EØS-land om å motta asylsøkere fra andre EU/EØS-land, men dette er valgfritt. Landene som representerer Dublin-avtalens yttergrenser har endt opp med et stort ansvar, og et stort antall asylsøkere. Dette gjøres kanskje mest tydelig med sprengt kapasitet og overfylte flyktningleire i Hellas.

Asylsøkere og flyktninger i Norge

I 2016 ble 15300 personer bosatt i totalt 411 kommuner. I 2018 ba Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDI) 224 kommuner om å bosette 5350 flyktninger, hvorav 270 er enslige mindreårige flyktninger. Altså er antallet flyktninger bosatt i norske kommuner en tredel kun to år etter at flyktningkrisen kom på dagsorden. Det lave antallet asylsøkere i Norge i fjor gjorde at Utenriksdirektoratet (UDI) la ned 10 asylmottak²². I dag er det 21 i drift.

Introduksjonsloven forteller hvordan innvandrere fra utenfor Den europeiske union eller Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EU/EØS) sin første innføring i norsk og samfunnskunnskap skal tilrettelegges. Kunnskapsdepartementet varslet høsten 2019 hvordan de vil ta et stort skritt mot en bedre integrering i framtiden.

«Introduksjonsloven» er planlagt å erstattes av «integreringsloven» og endringer i lov for statsborgerskap. Det skal bli stilt flere krav i en integreringskontrakt mellom kommunen og hver enkelt asylsøker. Regjeringen vil også kreve et bedre språknivå for å få innvilget statsborgerskap.²³ Siden Høyre og Fremskrittspartiet (FrP) kom til makten, har det blitt strengere krav til flyktninger og gitt mindre i økonomiske stønader. Et eksempel på dette er at Regjeringen snevret inn trygderettigheter for flyktninger fra og med 2020, på tross av FNs Høykommissær for flyktninger (UNHCR) hadde kritisert forslaget²⁴. Regjeringens begrunnelse var følgende:

«(Det er) viktig at norske velferdsordninger ikke er slik innrettet at de fører til vridninger i migrasjonsstrømmene, ved at de i seg selv gir asylsøkere insentiver til å velge Norge som destinasjonsland. Ordningene må både oppleves som, og reelt være, rettferdige, bærekraftige og hensiktsmessige. Ordningene må også i størst mulig grad likebehandle flyktninger og norske statsborgere med hensyn til trygderettigheter. Ordningene må stimulere dem som får opphold i Norge til å være yrkesaktive.»

3 Den første tiden i Norge

3.1 Ulike typer opphold

Midlertidig oppholdstillatelse

Oppholdstillatelse som blir gitt for 3 år. Deretter foretar man en ny vurdering for å se om personen skal få en ny midlertidig oppholdstillatelse, eller personen søker om permanent opphold. Oppholdstillatelse kan bli gitt for beskyttelse (asyl), humanitært grunnlag, arbeid, familieinnvandring eller en studietillatelse.²⁵

Klagemulighet ved avslag

²² <https://www.udi.no/aktuelt/tusen-farre-beboere-i-mottak-i-2019/>

²³ <https://www.nrk.no/norge/sanner-vil-skjerpe-norskkravet-i-ny-integreringslov-1.14662874>
(hentet 22.mars 2020)

²⁴ <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/endringer-i-lover-og-forskrifter-fra-og-med-1.1.2020-fra-arbeids--og-sosialdepartementet/id2683332/>

²⁵ <https://www.udi.no/ord-og-begreper/midlertidig-oppholdstillatelse/>

Dersom man har fått avslag på asylsøknaden sin av Utenriksdirektoratet (UDI) kan man klage til UDI, som gjør en ny vurdering. Hvis UDI opprettholder avslag, kan man klage saken til Utlendingsnemnda (UNE). Medlemmene av UNE velges formelt sett ut av regjeringen, på anbefaling av frivillige organisasjoner, Justis og beredskapsdepartementet eller Norges Juristforbund.²⁶ Saksbehandlerne i UNE sitter for fire år av gangen, og har høyere utdanning. Nemndledere er jurister med dommerutdanning.

Permanent oppholdstillatelse

Skjermbildet til høyre viser UDI sin liste over kravene som gjelder for voksne som søker om permanent opphold. Søknadsgebyr er på 4700 kr for voksne, null for barn. Krav om selvforsørgelse ble innført i 2017, og ligger på en årsinntekt på 246 246 kr i 2020.²⁷ Man må ha gjennomgått introduksjonskurset og bestått prøven, eller gjennomgått opplæring i norsk og samfunnskunnskap (forklaring av disse kursene står på side 4 i saksframlegget) og bestått prøven.

Statsborgerskap

For å få innvilget statsborgerskap stilles det mange krav. Man må blant annet ha dokumentert eller klargjort identitet. Man ha bodd i Norge i 7 av de siste 10 årene.

Dersom du er gift eller har en samboer i Norge blir bo-kravet kortet ned. Ved ankomst til Norge før fylte 18 år er det krav om 5 års botid. Man må allerede ha søkt og fått innvilget permanent opphold eller oppfylle kravene for permanent opphold (språkkrav inkludert). Man må bestå statsborgerprøven/prøve i samfunnskap på norsk. Fra og med 1.1.2020 ble dobbelt statsborgerskap innført, og man må nå ikke gi avkall på statsborgerskapet man har fra før.

Stemmerett

Etter tre års opphold i en kommune, kan man stemme ved kommunevalget (om man er over/fyller 18 år i valgåret). Etter at man har fått norsk statsborgerskap (om man er over/fyller 18 år i valget) kan man stemme ved stortingsvalg.²⁸

✓ Voksen

Krav for å få permanent oppholdstillatelse

- Du må [betale et søknadsgebyr](#)
- Du må ha hatt [sammenhengende opphold i Norge de siste tre årene](#).
- Du må ha hatt [oppholdstillatelse som danner grunnlag for permanent oppholdstillatelse](#) de siste tre årene. Du må ha hatt gyldige oppholdstillatelse hele tiden og fortsatt ha det når du søker om permanent oppholdstillatelse.
 - Hvis du har fått innvilget beskyttelse (asyl), vil tiden du har hatt oppholdstillatelse regnes fra datoen da du søkte om asyl.
- Du må forsørge deg selv økonomisk. Dette betyr at du [må ha hatt egen inntekt det siste året og at du ikke kan ha mottatt sosialhjelp de siste 12 månedene](#).
- Du må ikke være [straffedømt eller dømt til tvungen psyisk helsevern eller tvungen omsorg i Norge](#).
- Du må vanligvis ha gjennomført [obligatorisk opplæring i norsk og samfunnskunnskap og ha bestått avsluttende prøver, eller kunne dokumentere at du har fått fritak fra kommunen](#) (gjelder hvis du er mellom 16 og 67 år).

²⁶ <https://www.une.no/om-une/dette-er-une/>

²⁷ <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/krav-om-selvforsorgelse-for-a-fa-varig-opphold-i-norge2/id2564633/>

²⁸ <https://www.valg.no/valg-i-norge/deg-og-valget/stemmerett/stemmerett/>

3.2 Ulike grupper innvandrere

Norge tar imot et visst antall **kvoteflyktninger** hvert år gjennom FN. FNs underorgan for flyktninger kalles UNHCR, og de gir alle land et estimat på hvor mange flyktninger de bør ta imot. Flyktningene melder at de vil migrere fra der de oppholder seg og gjennomgår en grundig intervju prosess før de blir valgt ut til å bli tatt opp i «kvoten» som skal bli fordelt på alle landene som har sagt seg villige til å bidra. De blir fraktet trygt fra landet de er i og er automatisk innvilget midlertidig opphold, og må videre oppfylle kravene for å få permanent oppholdstillatelse på lik linje med alle som også har midlertidig oppholdstillatelse.

Arbeidsinnvandrere fra nordiske land stilles det ingen krav til. En EU-lov fra 2004 gjør at EU/EØS-borgere ikke trenger oppholdstillatelse for å være/leve i Norge, men de må registrere seg for å leve her mer enn 90 dager. Arbeidsinnvandrere som kommer utenfra Schengen innvilges oppholdstillatelse for en begrenset periode, men kun hvis man allerede har et arbeidstilbud i Norge. Tillatelsen varer like lenge som arbeidskontrakten. Underveis kan man fritt søke om oppholdstillatelse. Blant de som kommer utenfra Schengen er det kun mennesker med høyere utdanning eller faglærte som har tilgang til å komme hit lovlig som arbeidsinnvandrere.

Utenlandske studenter i Norge bor her på en studietillatelse, som utgår 31. august det året man er ferdig. Man kan søke og få innvilget arbeidssøkerstillatelse i ett år etter at man er ferdig med studiet sitt (utlendingsforskriften §6-29).²⁹ Studie- og arbeidstillatelsen gir ikke grunnlag for permanent oppholdstillatelse. Det er verdt å nevne at alle studenter fra EU/EØS automatisk har opphold og kan bli værende. I en spørreundersøkelse blant internasjonale masterstudenter i Norge mellom 2009-2013 svarte 80 % at de reiste tilbake til hjemlandet sitt etter studiet, mens 20 % dro til andre land enn hjemlandet (kilde: DN, 3.2.2013).³⁰

Enslige mindreårige asylsøkere deles inn i to grupper. De som er under 15 år, og som blir tatt hånd om av Barne- og ungdomsdepartementet (Bufdir). Alle barn skal stå under ekstra beskyttelse gjennom FNs *barnekonvensjon*, som sier at barn har rett på de samme tjenestene og beskyttelsen uansett hvor og i hvilken situasjon de befinner seg. For å innfri disse rettighetene har UDI opprettet egne asylmottak for enslige mindreårige. FN har utdelt kritikk fordi kvaliteten ikke er god nok til å ivareta deres behov i alle kommuner. Saker der asylsøkere rømmer fra mottaket, ofte fordi de er redd for å bli tvangsreturnert, blir i for liten grad tatt på alvor av politiet. I tillegg har flere dårlig psykisk helse.³¹

Familieinnvandring/-gjenforening skjer oftest gjennom partnerskap eller ekteskap med en norsk borger eller person med oppholdstillatelse i Norge. Det er også gjenforening mellom foreldre og barn. **Referansepersonen** befinner seg i Norge og kan ha bodd her lenge eller nylig kommet. **Søkeren** er familiemedlemmet/partneren som befinner seg i utlandet. Søkeren må søke om gjenforening ved en norsk ambassade. Ved ekteskap/samboerskap/forlovede må begge partene være fylt 24 år.³² Dette kravet er innført for å hindre tvangsekteskap. Et krav for å få opphold er at forholdet må kunne dokumenteres. Referansepersonen må betale et gebyr på 10 500 kr i forbindelse med

²⁹ <https://lovdata.no/forskrift/2009-10-15-1286/§6-29>

³⁰ <https://www.dn.no/studier/fire-av-fem-drar-hjem/1-1-1077056>

³¹ <https://www.fn.no/Tema/Menneskerettigheter/Norge-og-menneskerettighetene> (under kap. flyktning og asyl, enslige mindreårige)

³² <https://www.udi.no/ord-og-begreper/kravet-til-a-ha-fylt-24-ar-i-familieinnvandringssoknader/>

søknaden. Denne summen må de ha innen den tidsgrensen det er for flyktninger å søke. Tidsgrensen er på 6 måneder. Hvis man søker etter denne fristen, noe som blant alle norske statsborgere gjør, gjelder i tillegg et inntektskrav. Man må ha utsikter om samlet inntekt på 264 264 kroner i året før skatt i ett år fram i tid og ha tjent det samme året før.³³ Man kan ikke ha

mottatt sosialstønad. For nylige ankomne innvandrere skiller man på om forholdet ble etablert før

referansepersonen kom til Norge eller ikke.

Referansepersonen i disse sakene er nødt til å ha studert eller jobbet 100% i fire år før hen kan hente søkeren til Norge³⁴, i tillegg til å være over 24 år. EU-/EØS-borgere som flytter til Norge har også rett til å ta med seg sin partner eller ektefelle til Norge. Da har ikke den som har kommet via familiegjenforening rett til gratis norskkurs.

Kravet til fire års jobb eller utdanning i familieinnvandringssaker

I noen familieinnvandringssaker må referansepersonen (den som allerede har oppholdstillatelse i Norge) ha jobbet eller studert fulltid i Norge i til sammen fire år.

Hvem gjelder kravet for?

Kravet gjelder bare hvis søkeren er:

- ektefelle, hvis dere giftet dere etter at referansepersonen flyttet til Norge
- samboer uten barn, hvis dere har bodd sammen i mindre enn to år
- samboer med barn, hvis barna ble unnfanget etter at referansen flyttet til Norge. (Kravet gjelder likevel ikke hvis barnet ble unnfanget mens dere begge hadde oppholdstillatelse i Norge)
- forlovet og skal gifte seg

Vi
—
04
St
fau

Uretturnerbare asylsøkere har av ulike grunner ikke fått innvilget opphold, men kan ikke bli sendt tilbake til hjemlandet sitt fordi situasjonen der er for farlig, eller deres liv står i fare på andre måter hvis de oppholder seg i hjemlandet. Disse blir ofte sittende på asylmottak. Najmaddin Faraj Ahmad (Mulla Krekar blant venner) er et eksempel på en person som ikke kan sendes tilbake, men som også ikke får innvilget opphold. Yemane Teferi fra Eritrea satt 24 år i asylmottak i Sverige og Norge, og døde i 2016, 58 år gammel, som papirløs.³⁵ Normen er at vi hører om de ekstreme tilfellene, men det er flere tilfeller, der personen ikke kan gjøre noe som helst annet enn å sitte på mottak.

³³ <https://www.udi.no/ord-og-begreper/krav-til-inntekt-i-familieinnvandringssaker/#link-9492>

³⁴ <https://www.udi.no/ord-og-begreper/kravet-til-fire-ars-jobb-eller-utdanning-i-familieinnvandringssaker/>

³⁵ <https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/VEK1r/yemane-56-vil-saksoeke-staten-etter-22-aar-i-asylmottak>

Statsløse asylsøkere, også kalt papirløse, har heller ikke noe land de kan bli sendt tilbake til. I 2016 regnet Statistisk sentralbyrå (SSB) at det var 2400 mennesker i Norge uten statstilhørighet, selv om det også kan finnes flere mennesker som lever i Norge uten statsborgerskap uten å ha blitt registrert. Slik skriver SSB hvordan tallet blir regnet ut: «I Norge kan vi finne antall statsløse på et gitt tidspunkt i Det sentrale folkeregisteret ved å telle opp antall personer bosatt i Norge uten oppgitt statsborgerskap.»³⁶ De statsløse kommer hovedsakelig fra Palestina, Syria og Norge. Barn av statsløse forblir statsløse. Derfor er Norge også en større representert gruppe. Man trenger kun å ha bodd i Norge i tre år sammenhengende for å få innvilget statsborgerskap dersom man er over 18 år. Barn må ha bodd her i to år. Vanlig er å ha bodd i Norge i 7 år for å få statsborgerskap. Uten statsborgerskap har man ikke pass, og har ikke rettigheter som følger med statsborgerskap, som stemmerett. Til høyre er et utklipp fra SSB sin side om statsløse. FN mener Norge ikke fyller opp FNs konvensjoner på statsløshet og har gitt ut rapporten "Mapping statelessness in Norway"³⁷, som tas mer opp i drøftingsdelen.

Statsløse i Norge har få problemer sammenliknet med hva statsløse opplever i mange andre land. En rapport fra UNHCR (2015) nevner imidlertid at det norske lovverket har flere hull og svakheter. Statsløse innvandrere får ikke nødvendigvis opphold i Norge.

I tilfeller med **ubegrunnede asylsøknader** blir man sendt tilbake til hjemlandet sitt. Blant alle som får avslag på asylsøknaden var de to største landsgruppene Russland og Albania i 2019 (kilde: UDI).³⁸

3.3 Boligsituasjon og mottak

Siden 2015 blir alle asylsøkere som kommer til Norge plassert i **ankomstsentre**. Her registreres asylsøkerne av politi og av Utlendingsdirektoratet (UDI) i asylmottakssystemet. Her blir det gjennomført helseundersøkelser. NOAS (Norsk organisasjon for asylsøkere) gir veiledning og forbereder asylsøkeren til et asylintervju.

Enslige mindreårige under 15 år blir sendt til egne mottak og tatt hånd om av Barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat). Etter noen dager i ankomstsentre blir enslige mindreårige mellom 15-18 plassert i et **transittmottak**, og voksne i andre transittmottak. Et transittmottak er et midlertidig oppholdssted, der man venter på et asylintervju med politiet. Etter dette blir man sendt til et **ordinært mottak**. Enslige mindreårige under 15 år blir satt i egne omsorgssentre. Her bor man til søknadsprosessen for å få innvilget en midlertidig oppholdstillatelse er ferdig.

Et **integreringsmottak** er ment for voksne og familier som har fått opphold eller som svært sannsynlig får opphold. Det finnes fire slike i Norge, og man er pliktet til å følge et undervisningsopplegg, samtidig som man har rettighet og mulighet til å lære det norske systemet raskere. Aktivitetene skal tilfredsstillende for at man kan komme tidligere i arbeid.³⁹ Det finnes **tilrettelagte avdelinger** der det er frivillig å bo, som er laget til for asylsøkere med fysiske eller psykiske hjelpebehov.⁴⁰

³⁶ <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/statslose-mange-i-verden-fa-i-norge>

³⁷ <https://www.refworld.org/docid/5653140d4.html>

³⁸ <https://www.udi.no/aktuelt/tusen-farre-beboere-i-mottak-i-2019/>

³⁹ <https://www.udi.no/asylmottak/bor-eller-onsker-a-bo-i-et-asylmottak/integreringsmottak/>

⁴⁰ <https://www.udi.no/asylmottak/ulike-typer-asylmottak/>

Etter at midlertidig oppholdstillatelse er innvilget, blir man **bosatt** i en kommune. Tre år etter innvilget midlertidig opphold kan man søke om permanent opphold.⁴¹ Bosettingen er også kommunens ansvar sammen med Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi), og ventetiden på en bolig er forskjellig utifra hvor stor tilgang kommunen har på boliger. Det er forsket lite på helsevirkninger dette har på flyktninger, men at den ekstra ventetiden på asylmottaket er uheldig er det stor sannsynlighet for.⁴²

Utlendingsinternatet på Trandum nær Gardermoen, er siste stopp for asylsøkere som skal tvangsreturneres fra Norge, fordi de har fått avslag på asylsøknaden sin. Dette drives av Politiets utlendingsenhet, der de sikrer at de som skal returneres ikke forsvinner og lever i skjul uten oppholdstillatelse. Ifølge politiets hjemmesider oppholder de fleste seg på Trandum mindre enn 72 timer, og det kan maks være 220 personer der.⁴³ Man har begrenset bevegelsesfrihet og begrenset tilgang på internett. Sykepleiere er alltid tilgjengelige, mens leger er tilgjengelige fem dager i uken. Mer informasjon om Trandum finner dere: <https://www.politiet.no/om/organisasjonen/sarorganene/politiets-utlendingsenhet/utlendingsinternat-og-familieenhet/>

I 2018 ga Røde Kors ut rapporten «Harm Reduction in Detention Camps».⁴⁴ Her sammenlignes forholdene i utlendingsinternat i Frankrike, Tyskland, Norge, Sverige og Sveits. Her sies det blant annet at tiden en person oppholder seg her i visse tilfeller kan vare opptil 21 dager, mens det ofte er snakk om 10-12 dager. I Norge er det ca 90 % menn som er innsatt, og i hovedsak fra landene Marokko, Algerie og Somalia. Regjeringen hadde som mål i 2015 og 2016 å sende ut 9000 mennesker uten oppholdstillatelse. Dette målet ble nesten oppfylt begge årene.⁴⁵

4 Integrering

Kunnskapsdepartementet har det overordnede ansvaret for integreringspolitikken, men mange etater, næringslivet og organisasjoner i sivilsamfunnet spiller en rolle. Språk og arbeid blir sett på som veldig viktig for en vellykket integrering. Derunder er introduksjonsprogrammet det viktigste verktøyet staten har for å integrere nyankomne innvandrere.

4.1 Voksenopplæring

En nyankommen innvanderer⁴⁶ som er mellom 18 og 55 år har rett og plikt til å delta i **introduksjonsprogrammet** som kommunen tilbyr.⁴⁷ Her får vedkommende opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Den nye integreringsloven som enda ikke har trådt i kraft, ønsker å gjøre programmet mer tilpasset hver person, og at varigheten på programmet

⁴¹ <https://www.udi.no/ord-og-begreper/permanent-oppholdstillatelse/>

⁴² https://samforsk.no/Publikasjoner/2018/Kunnskapsoppsummering_web.pdf

Kunnskapsoppsummering om bosetting av flyktninger av Stina Svendsen og Berit Berg (2018):

⁴³ <https://www.politiet.no/om/organisasjonen/sarorganene/politiets-utlendingsenhet/utlendingsinternat-og-familieenhet/>

⁴⁴ https://www.rodekors.no/globalassets/globalt/rapporter-program-avtaler/nasjonal-omsorg-aktivitetsrapporter/gdp-harm-reduction-in-immigration-detention---29-oct-2018-.pdf?fbclid=IwAR3Z17bp_WtxFk78-Nwceq4rKJVcivESkSGEqO3azurkpId1W9b7I2dd9MA

⁴⁵ <https://frifagbevegelse.no/ntlmagasinet/ansatte-pa-trandum-krever-bedre-forhold-pa-mottaket-6.158.408686.be59af2da2> (5.10.2016)

⁴⁶ En nyankommen innvanderer er en som har bodd i en kommune i mindre enn to år.

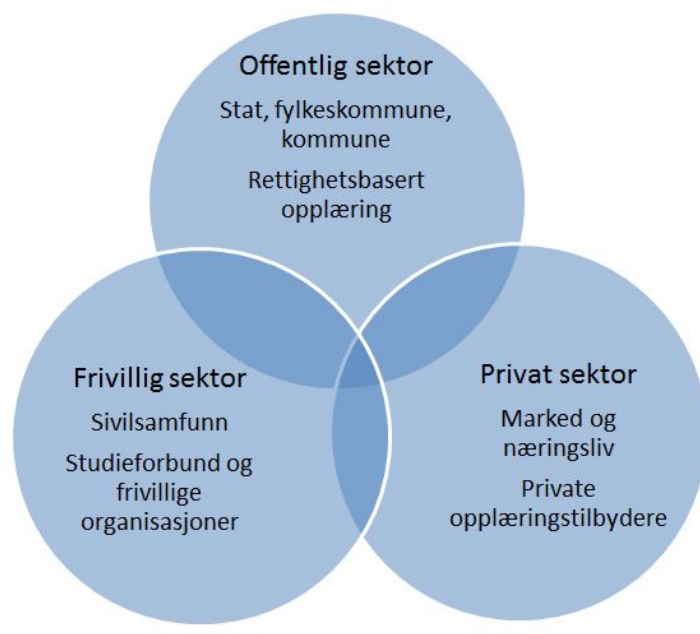
⁴⁷ Eller det drives av noen som har fått tillatelse av kommunen til å overta gjennomføringen.

kan vare fra et par måneder og opptil fire år. Det er ment at innvandrere med null eller lite skrive- og lesekunnskaper settes i en gruppe, og ellers i klasser etter nivå. Det har vært et krav siden 2013 å ha gjennomført 600 timer i norsk og samfunnskunnskap og bestå en språktest. Nå skal dette endres til at man kun må bestå språktesten på et B1-nivå (A1-nivå betyr helt nybegynnernivå og C2-nivå er flytende i språket. Kravene til hvert nivå kan dere lese her⁴⁸). Uten å ha bestått prøven kan man ikke søke om permanent oppholdstillatelse og heller ikke statsborgerskap, selvom det kan gis unntak fra språkkrav hvis man er alvorlig eller kronisk syk, eller andre tungtveiende grunner (viktige og alvorlige) tilsier det. Du kan lese mer om hvilke grupper som har rett og/eller plikt til opplæring her⁴⁹.

Bildet til høyre viser hvilke deler av samfunnet som bidrar til opplæring og integrering av innvandrere.⁵⁰

Finansiering

Opplæringen i introduksjonsprogrammet er gratis for brukeren. Deltakerne ved introduksjonsprogrammet kan søke om pengestøtte, introduksjonsstønad, siden dette er en fulltidsbeskjeftigelse og man ikke skal måtte jobbe ved siden av. Stønaden utbetales på grunnlag av oppmøte i introduksjonsprogrammet, altså på etterskudd. Man kan få opptil to ganger folketrygdens grunnbeløp i pengestøtte, tilsvarende nesten 200 000 kr ut i fra NAVs beregninger per 13. mai 2019.⁵¹ Deltakere under 25 år får utbetalt $\frac{2}{3}$ av denne stønaden. I prinsippet fungerer det sånn at hvis man er borte én måned, blir stønaden trukket med $\frac{1}{12}$ av hva man på et år vanligvis ville fått. Per time fravær får man $\frac{1}{1850}$ mindre betalt på årsbasis. Dette gjelder kun fravær som det ikke er gitt tillatelse til, som ikke skyldes at man er syk eller andre tvingende velferdsgrunner.⁵² Hvis man ikke benytter seg av retten til introduksjonsprogram innen de tre første årene man har hatt midlertidig opphold, må man betale det selv.⁵³ Arbeidsinnvandrere som ikke kommer fra EU/EØS, men som skal jobbe i Norge, må bestå språktesten. I prinsippet må de betale for norskkurs, eventuelt har arbeidsgiver betalt for opplæringen.

Selve kurset

Det finnes mye data på hvordan introduksjonsprogrammet driftes. Mange forhold tyder på at driften ikke er optimal når det kommer til tilbud og innhold. Kommunen kan drifte

⁴⁸ Krav til språknivå:

<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=090000168045bc7b>

⁴⁹ <https://www.imdi.no/norskopplaring/rett-og-plikt-til-opplaring-i-norsk-og-samfunnskunnskap/>

⁵⁰ (Kilde: Voksenopplæringsforbundet sin side <http://www.vofo.no/tema/voksenopplaring/>)

⁵¹ <https://www.nav.no/no/nav-og-samfunn/kontakt-nav/utbetalinger/grunnbelopet-i-folketrygden>

⁵² <https://lovdata.no/lov/2003-07-04-80/§10>

⁵³ <https://lovdata.no/lov/2003-07-04-80/§17>

introduksjonsprogrammet eller få noen andre til å gjøre det for dem. Det står i introduksjonsloven om læreren: «Den som skal undervise i norsk og samfunnskunnskap skal som hovedregel ha faglig og pedagogisk kompetanse.» Det står i regjeringens integreringsstrategi at de ønsker å vurdere om det skal innføres kompetansekrav til lærere som underviser i norsk for innvandrere.⁵⁴ Det finnes fra i fjor en støtteordning for de som tar etterutdanning.⁵⁵

Et mål har vært at 70 % av deltakerne på introduksjonsprogrammet skal klare å komme i arbeid innen ett år etter at de er ferdig. Per 2018 var tallet 63%, i følge SSB.⁵⁶ 55 prosent av de 37 000 flyktningene som fullførte introduksjonsprogrammet fra 2005 til 2016, var i jobb i 2017. Eritreere, etiopiere og flyktinger fra Myanmar er de tre eneste av de elleve største landgruppene som nådde målet til regjeringen om å få 70% i aktivitet.⁵⁷ Blant de som kom i arbeid fikk de fleste lavtlønnsyrker, og SSB fant at godt over halvparten av de med høyere utdanning kan sies å være overkvalifisert for jobben sin.

4.2 Kvalifiseringsprogrammet til NAV

Kvalifiseringsprogrammet til NAV er et ettårig program som er ment for personer som bor fast i Norge med lovlig opphold, som trenger tettere oppfølging for å komme i arbeid og er mellom 18-67 år.⁵⁸ Kvalifiseringsprogrammet er det neste naturlige tiltaket for de som etter introduksjonskurset ikke finner arbeid. I en rapport fra Riksrevisjonen kritiseres det at for få innvandrere uten arbeid får tilbud om kvalifiseringsprogram. «I 2018 hadde i alt 12.000 denne retten, men kun 5.200 deltok.»⁵⁹

4.3 Ungdomsretten

Har man fullført grunnskole og er mellom 16 og 24 år har man det som kalles «ungdomsrett». Man har da rett til særskilt språkopplæring som er organisert i egne klasser for unge innvandrere. Disse er i all hovedsak organisert i *innføringsklasser* eller *kombinasjonsklasser*.

Innføringsklassene har blitt sett på som et forberedende «år null» før de tre påfølgende årene med videregående skole. Kombinasjonsklasser finnes på minst en videregående skole i alle fylker (skoleåret 2016/2017).⁶⁰ Den skal gi opplæring i grunnskolefag, delvis av fylket og kommunen, siden elevene enten er unge voksne som har rett til

54

<https://www.regjeringen.no/contentassets/519f5492da984d1083e8047011a311bd/regjeringens-integreringsstrategi-2019-22.pdf> Regjeringens integreringsstrategi 2019-2022, s. 25-27:

⁵⁵ <https://www.kompetansenorge.no/soke-om-tilskudd/#ob=26468>

⁵⁶ <https://www.ssb.no/introinnv>

⁵⁷ <https://forskning.no/arbeid-innvandring-ntb/et-flertall-av-flyktingene-med-fullfort-introduksjonsprogram-er-i-jobb/1611727>

⁵⁸ <https://www.nav.no/no/person/flere-tema/sosiale-tjenester/kvalifiseringsprogrammet>

⁵⁹ <https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/RRnm4d/riksrevisjonen-integreringstiltak-faar-ikke-flere-innvandrere-i-arbeid> (16.8.2019)

⁶⁰

<https://www.imdi.no/om-integrering-i-norge/kunnskapsoversikt/gjennomforing-av-videregaende-opplaring--blant-unge-innvandrere/>

grunnskoleopplæring eller unge som må forbedre grunnskoleferdighetene før de går inn i videregående opplæring.

Stoltenberg-utvalget har laget en rapport om kjønnsforskjeller i skoleprestasjoner med 64 tiltak.⁶¹ Vi ser at gutter med innvandrerbakgrunn er de som faller lengst bak i skolen. Lovfestet rett til læreplass blir fremhevet av Stoltenberg-utvalget som et viktig tiltak for å hindre frafall blant denne gruppen. Blant unge innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre har 38 % ikke fått lærlingplass. Blant elever med norske foreldre var det 22 % som ikke fikk læreplass. Rapporten begrunner forskjellen i at elever i de to første gruppene ofte har et noe lavere karaktersnitt, noe høyere fravær, men sannsynligvis også diskriminering og mindre tilgang til nyttige kontakter. For å se hva Regjeringen planlegger for å øke gjennomføringsgraden av utdanning blant innvandrere kan man lese videre i deres integreringsstrategi for 2019-2020 som konkluderer med 17 ulike tiltak.⁶²

5 Arbeid og sosial dumping

Det er i tillegg en stor gruppe som får oppholdstillatelse uten å ha rett til asyl. Disse kalles arbeidsinnvandrere.

I dag har alle EU-/EØS-borgere fri rett til å ta arbeid i Norge, gitt at de registrerer seg i landet etter tre måneder. EØS-avtalen gir nemlig fri rett til å arbeide i alle medlemslandene, samt lik rett for alle bedrifter til å virke i alle land. En norsk bedrift kan dermed bruke en litauisk som underleverandør. Den litauiske bedriften kan dermed sende sine arbeidstakere for å arbeide i Norge. Arbeidsmiljølovens forskrift om utsendte arbeidstakere krever like forhold for utenlandske og norske arbeidere på en del områder. Schengen-avtalen beskriver ikke forholdene for oppholdstillatelse, den bestemmer kun at det ikke er grensekontroller mellom medlemslandene.

For potensielle arbeidstakere utenfor EØS er det mye vanskeligere å få oppholdstillatelse i Norge. En arbeidstaker fra Kazakhstan må ha et konkret tilbud om arbeid fra en norsk arbeidsgiver og må ha utdanning tilsvarende minst videregående skole eller spesielle kvalifikasjoner. Dette gir midlertidig oppholdstillatelse for tidsperioden personen er i arbeid, og danner grunnlaget for å søke om fast oppholdstillatelse etter vilkårene beskrevet tidligere. Man kan i tillegg få midlertidig oppholdstillatelse for sesongarbeid. Denne oppholdstillatelsen kan ikke overstige seks måneder per periode på tolv måneder. Det finnes i tillegg unntak fra disse reglene for russere i Barentsregionen. Siden arbeiderne fra utenfor EØS må være ansatt av en norsk bedrift har de også krav på norske arbeidsvilkår. Videre er det krav om at norske eller EØS-statsborgere ikke kunne oppfylt det samme arbeidet for å tilby arbeid til noen utenfor EØS.

Utenlandske arbeidere er spesielt utsatt for sosial dumping. Dette er når noen arbeidstakere får dårligere arbeidsforhold, for eksempel lavere lønn eller mindre feriepenger, enn tilsvarende andre arbeidere. Det betegner også en utvikling der

⁶¹ «Nye sjanser - bedre læring, kjønnsforskjeller i skoleprestasjoner og utdanningsløp», Stoltenberg, Camilla, 2019:

<https://www.regjeringen.no/contentassets/8b06e9565c9e403497cc79b99df5e177/no/pdfs/nou201920190003000dddpdfs.pdf>

⁶²

<https://www.regjeringen.no/contentassets/710bc325b9fb4b85b29d0c01b6b6d8f1/regjeringens-integreringsstrategi-20192022.pdf>

arbeidsforhold blir redusert globalt for å øke den enkelte bedrifts konkurransevne, eller et lands konkurransevne mot et annet. Regjeringen bruker vanligvis ordet arbeidslivskriminalitet, som ekskluderer det som ikke er beskrevet i loven. I Norge har vi ingen nasjonal minstelønn eller nasjonal tariffavtale. Det er dermed avhengig av hver enkelt sektor eller bedrift å bestemme vilkårene for sine arbeidere. Arbeidsinnvandrere kan være villige til å akseptere verre arbeidsvilkår enn det norske arbeidstakere ville vært villige til siden forholdene stadig er bedre enn i opprinnelseslandet eller siden tilbudet om arbeid alene har stor verdi for dem. I tillegg er det vanskelig for arbeidsinnvandrere å arbeide for bedre vilkår eller kreve rettighetene sine om de ikke kan språket. Selv om arbeidsvilkårene for arbeidsinnvandrerne er bedre enn de ville vært i opprinnelseslandet fører det med seg mange negative effekter. For det første gjør det forholdene for alle på arbeidsplassen verre, da norske arbeidere forventes å arbeide til dårligere vilkår. For det andre kunne situasjonen til arbeidsinnvandrerne blitt bedre uten at det nødvendigvis ville gjort det ulønnsomt for norske bedrifter å ansette dem. For det tredje fører presset på å redusere vilkårene til mindre effektivitet, da bedriftene har mindre insentiv til å øke produktiviteten per arbeidstime når hver arbeidstime er svært billig.

Drøfting

6 Europapolitikk

Samarbeid med Tyrkia og Libya

Siden 2014 har 19 900 mennesker druknet i Middelhavet⁶³. På fire år gikk tallene for antall druknede per ankomst til Italia fra én av 40 til én av 12⁶⁴. Dette skyldes politikk ført i Europa. For det første fører europeisk samarbeid med libyisk kystvakt til svakere redningskapasitet, for det andre blir ikke-statlige redningsarbeidere arrestert.⁶⁵⁶⁶, og for det tredje fører usikker tilgang til trygge havner til at kapasiteten til redningsfartøy faller, da de ofte må vente i lang tid for å få satt i land de som er reddet.

Verken Tyrkia eller Libya har fullstendig signert flyktningekonvensjonen. Det betyr blant annet at de kan returnere flyktninger til steder der det er fare for deres liv og helse. Det er grunnen til at Libyas kystvakt kan tvangsreturnere båtflyktninger til Libya, der borgerkrigen raser. Migrantene som blir returnert til Libya blir plassert i interneringsleire, der menneskerettighetene brytes og det begås overgrep, noe EU er klare over,⁶⁷⁶⁸⁶⁹⁷⁰ og også til en viss grad betaler for.⁷¹ EU betaler dermed i praksis for å holde migrantene i en

⁶³ <https://missingmigrants.iom.int/region/mediterranean?>

⁶⁴ https://www.thenewhumanitarian.org/opinion/2019/10/17/Migration-Mediterranean-rescue-asylum-migrant-NGOs?fbclid=IwAR31q1Jts2I7qrPtqgIGxYRfknN7s2KizDHRI7PE_KAjktAe-Up2XvcSzHg

⁶⁵ <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2018/12/smuggling-charges-against-humanitarian-workers-who-saved-refugees-in-greece-must-be-dropped/>

⁶⁶ <https://www.hrw.org/news/2018/11/05/greece-rescuers-sea-face-baseless-accusations>

⁶⁷ [https://www.theguardian.com/uk-news/2019/nov/20/migrants-detained-in-libya-for-profit-leaked-eu-report-](https://www.theguardian.com/uk-news/2019/nov/20/migrants-detained-in-libya-for-profit-leaked-eu-report-reveals?fbclid=IwAR3Uq7DeSvermny6jT8TEFir15cX8b4p5rysRIzBWwF1rcC2dxraLmmqr6w)

⁶⁸ [reveals?fbclid=IwAR3Uq7DeSvermny6jT8TEFir15cX8b4p5rysRIzBWwF1rcC2dxraLmmqr6w](https://bistandsaktuelt.no/nyheter/2020/amnesty-radgiver-norske-myndigheter-kan-vare-medskyldige-i-overgrep/)
<https://bistandsaktuelt.no/nyheter/2020/amnesty-radgiver-norske-myndigheter-kan-vare-medskyldige-i-overgrep/>

⁶⁹ <https://www.euronews.com/2019/11/03/eu-funds-libyan-coast-guard-but-has-limited-monitoring-capacity-leaked-report-suggests>

⁷⁰ <https://www.hrw.org/report/2019/01/21/no-escape-hell/eu-policies-contribute-abuse-migrants-libya>

⁷¹ <https://bistandsaktuelt.no/nyheter/2020/eu-stotte-bidrar-til-omfattende-overgrep-i-libya/>

krigssone. Tyrkia anerkjenner for eksempel ikke afghanere som flyktninger, og har tidligere returnert mange til Afghanistan⁷², samtidig som Amnesty dokumenterer deporteringer av syrere til krigsområdene nord i Syria,⁷³ selv om Tyrkia nekter for dette. Det betyr at når EU sender en asylsøker tilbake til Tyrkia, risikerer man at man i praksis sender migranten tilbake til en krigssone. Menneskerettighetssituasjonen i Tyrkia er også tvilsom.⁷⁴

EU betaler Tyrkia en god del penger for å huse flyktninger. Dette reiser tvil om to ting, for det første om avtalen er økonomisk motivert, eller for det andre, hvis den er økonomisk motivert hvorfor EU tenker at asylsøkere er billigere å ta vare på i Tyrkia. I tillegg har det vist seg vanskelig å faktisk returnere asylsøkere fra Hellas til Tyrkia. Dette sammen med bestemmelser som krever at asylsøkere må bli på de greske øyene mens asylsøknaden deres behandles sørger for at tusenvis lever i limbo i overfylte flyktningleire. Kort og godt prioriterer europeisk politikk innvandringsregulerende hensyn over menneskerettigheter, asylretten og flyktningkonvensjonen, og anser menneskeliv som akseptable omkostninger. Det er uakseptabelt, og taler for å oppheve EU-Tyrkia-avtalen, og avslutte samarbeidet med Libya om search and rescue i Middelhavet, og ta ansvar der selv.

Derfor går vi inn for at Grønn Ungdom skal mene:

- Oppheve EU-Tyrkia-avtalen
- Fordømme alle tvangsreturer til Libya
- At samarbeidet med den libyiske kystvakt skal avsluttes
- At hele Europa sammen må finansiere og sørge for tilstrekkelig søk- og redningskapasitet i statlig regi i Middelhavet
- Opprette et forutsigbart system av trygge havner for landsetting av mennesker reddet på havet
- At all kriminalisering av ikke-statlig humanitært arbeid skal forhindres

Alternativer:

- **3A (saksbehandlers innstilling):** Arbeide for opprettelse av trygge, lovlige veier for å søke asyl i Europa
- **3B (MDGs politikk):** Arbeide for internasjonale avtaler som sikrer lovlige veier til Europa for dem som trenger beskyttelse

Hva taler imot?

Hvis man nå skulle gjøre dette dukker det opp en god del utfordringer. Mest sannsynlig vil antallet asylsøkere til Europa øke kraftig, og hvis vi ikke har suksess med å skape trygge, lovlige veier til Europa (slik det står i MDG sitt program) vil flere legge ut på havet. Da vil de allerede store utfordringene med fordelingen av asylsøkere mellom europeiske land bli enda større, og det er ikke usannsynlig at grenseland som Hellas og Italia vil stenge havner og grenser, slik Ungarn og Bulgaria langt på vei har gjort. Dette bryter med asylretten.

Et annet aspekt ved å avslutte samarbeidet med Libya og Tyrkia er at det da kreves en utvidelse av europeisk statlig ledet search and rescue både øst og sentralt i Middelhavet. Dette koster penger. Samtidig må man da opprette egne dedikerte trygge havner hvor det

⁷² <https://reliefweb.int/report/afghanistan/mass-deportations-afghans-turkey-thousands-migrants-sent-back-deportation-drive>

⁷³ <https://www.amnesty.org/download/Documents/EUR4411022019ENGLISH.pdf>

⁷⁴ <https://www.hrw.org/world-report/2019/country-chapters/turkey#331939>

står et apparat i beredskap til å ta i land asylsøkere fra båtene som reddes. Det har man ikke i dag, noe som også påvirker ikke-statlig ledede redningsfartøyer som ikke har faste steder å ta båt-migranter i havn. Dette kan føre til at de blir værende på skip i uker i strekk. Motstandere av både aktiv search and rescue fra europeisk side, og trygge havner, påpeker at dette kan virke som en pull-faktor, slik at flere legger ut på havet. Det samme argumentet brukes for kriminalisering av ikke-statlig redningsarbeid på sjøen. Spørsmålet er om det er et godt nok argument for å la være, og vi må veie opp en mulig, men ikke bevist pull-faktor kontra dagens situasjon.

Europeiske samarbeidsløsninger

Mange av disse utfordringene kunne vært enklere å møte med et bedre asylsamarbeid som ikke la et for stort ansvar på grensestatene. Et slikt samarbeid kan sette forpliktende krav til fordeling av asylsøkere mellom land, ikke basert på geografisk plassering, men en samlet vurdering av landets Human Development Index, folketall, nåværende flyktningmasse, etc. De landene som i dag mottar flest asylsøkere burde ha garantier for at de ikke står alene med det ansvaret, da slike garantier, og ikke minst selve omfordeling kan være med på å sikre asylretten, samt bedre leveforhold og integreringsprosess for asylsøkerne. Vi kommer ikke til å lykkes med å gjennomføre reformer for Middelhavet uten å få med oss grenselandene, og vi kommer ikke til å få dem med oss hvis vi lar dem i stikken med majoriteten av tilstrømmingen og hele regninga for redningsarbeidet.

Derfor går vi inn for at Grønn Ungdom skal mene:

- Jobbe for et felles europeisk asylsystem som ser på endringspotensiale i Dublin-avtalen, forsvarer asylretten, samt skaper en rettferdig og rasjonell fordelingsnøkkel for asylsøkere på europeiske grenser

Hva taler imot?

Dessverre er de nåværende ordningene for asyfordeling (i hovedsak Dublin-avtalen) svært lukrative for europeiske land som av geografiske årsaker mottar få asylsøkere, og av politiske årsaker ønsker å beholde det slik. At Storbritannia er ute av EU, og potensielt i fremtiden også er utenfor Dublin-avtalen, skaper også usikkerhet rundt forhandling av et slikt samarbeid. I utgangspunktet er det en veldig god idé å sikre at ett land har ansvar for den fulle og hele behandlingen av søknaden til en asylsøker slik at man ikke kan søke asyl på tvers av alle land i Europa, og slik at man unngår å bli kasteball i systemet. En reforhandling av Dublin eller et forsøk på nye avtaler kan i verste fall gå i motsatt retning av det vi ønsker, da det politiske klimaet i Europa kan være negative til alle reformer som medfører å «bli styrt fra Brüssel». Det kan tenkes at vi burde klamre oss til alle avtaler vi har, og at det derfor er lure å satse på valgfrie relokaliseringssavtaler, kontra nye avtaler. Norge gjennomførte slik relokalisering fra Italia og Hellas i 2016/17. Det betyr at vi langt på vei har de diplomatiske koblingene på plass, slik at vi mer eller mindre bare kan trykke på repeat-knappen.

En ny migrasjonsstrategi

Migrasjon kan være et fantastisk gode, hvor mennesker kan følge drømmer, hjertet, familien eller helsa til et sted i verden som passer dem bedre. Allikevel må vi ikke ha noen illusjoner. Migrasjon som verdensomspennende fenomen er et problem. Det er først og fremst ikke et problem for de landene som migranter reiser til. Det er et problem for de menneskene som ikke opplever trygghet, muligheter, oppfyllelse av rettigheter, eller dekking av grunnleggende behov der de kommer fra i så stor grad at de reiser permanent fra sitt opprinnelsesland, vel vitende om den risikoen det medfører.

Vi i Europa har fryktelig mye, både relativt og absolutt sett. Lar vi være å dele av vår overflod i større grad enn vi gjør nå, godtar vi en verden der millioner har så lite at de forlater opprinnelseslandet sitt. Da kan vi i hvert fall ikke klage på «byrden» av at de ønsker seg til oss. Vi skal derfor heller ikke løse problemet migrasjon for vår egen del, vi skal løse det for de som lever i en sårbar situasjon. Løsningen får man ikke før man løser de bakenforliggende årsakene. Derfor krever vår tid en storstilt satsing på freds- og utviklingsarbeid i de områdene hvor levekårene er dårligst, og tryggheten minst. Mange av de områdene finner vi på Afrikas horn, Sahel, og andre områder sør for Sahara. Vi vet at slikt arbeid må gjøres i tett samarbeid med de vi ønsker å hjelpe for å oppnå en faktisk forbedring, og da er den Afrikanske Union en fremragende samarbeidspartner. Fokuset i europeisk migrasjonspolitik kan ikke være å sette opp murer, det må være å løse problemer.

Derfor går vi inn for at Grønn Ungdom skal mene:

- Gjennomføre en omfattende styrking av EUs utviklingsarbeid i tett samarbeid med den Afrikanske Union og andre relevante parter

Hva taler imot?

Spørsmålene vi må stille oss her er mange og kompliserte. I hvilken grad er utviklingen i fattige områder i Afrika vårt ansvar, sett i sammenheng med det arbeidet som allerede gjøres? Er det vårt mandat å jobbe imot militser, regionale og nasjonale konflikter, eller er det et produkt av «knight in shining armor»-diskursen? Godtar vi premisset at «gjør vi ikke mer så velger vi å beholde verden slik den er»? Er dette å kaste penger på problemet? Er det riktig å fremstille en slik satsing som et null-sum-spill der de fattige får mer, og vi får mindre, eller kan vi gå inn med tanken at dette er en fremoverrettet, langsiktig investering som kan gi avkastning? Hvis vi begynner å tenke i baner av velferdseffektivitet per krone vil vi få mer ut av hver eneste krone i Afrika, hvordan skal vi forsvare pengebruk i Norge i det hele tatt hvis vi vedtar noe slikt?

7 Innenriks

En måte å ta et større ansvar for flyktninger i verden på er å ta imot flere overføringsflyktninger fra UNHCR. De har for øyeblikket som mål å relokalisere 1,4 millioner årlig. For at de skal klare dette må rike land ta imot fler. Dersom vi anser UNHCR sine mål som fornuftige burde vi altså også ta en større andel. Diskusjonen rundt dette tema burde gå på hvorvidt UNHCR setter fornuftige måltall, om dette er vårt ansvar å følge opp, eller om det finnes viktigere hensyn. Samtidig har Grønn Ungdom tidligere uttrykt et mål om å se velferd i et internasjonalt perspektiv. Vi har kunnskap om at livssituasjoner for flyktninger kan være preget av forhold vi aldri ville godtatt i Norge. Disse flyktningenes velferd burde være et mål i seg selv. Vi kan både ta imot flere flyktninger og hjelpe de der de er. I tillegg til dette burde også Norges fokus være på situasjonene som fører til migrasjon (for en fylldigere gjennomgang av dette, les under “En ny migrasjonsstrategi”). Et bidrag dette hadde vært å tilby et utdanningsløp i Norge som med en praktisk-teoretisk tilnærming kan utdanne studenter til å drive med hjelpearbeid. Igjen blir dette et spørsmål om ansvar, og om det finnes viktigere eller bedre hensyn.

Derfor vil Grønn Ungdom:

- Betydelig øke antallet overføringsflyktninger vi tar imot gjennom UNHCR
- Øke den humanitære innsatsen for å dekke nødvendige behov og tjenester for mennesker på flukt og internt fordrevne
- Ha økt fokus på, og økt vilje til å adressere årsakene til migrasjon ved å betraktelig styrke utviklings- og fredsarbeidet

- Opprettelse av et studieprogram (bachelor eller master) ved universitet/høyskole som utdanner studenter til å kunne jobbe med humanitært feltarbeid.

Hellas og Italia

Situasjonen for asylsøkere i Hellas og Italia er uholdbar. Leire på de greske øyene beskrives som helvete på jord av humanitære organisasjoner, så vel som beboere. Kapasiteten overskrider med flere tusen. Samtidig er forholdene på fastlandshellas tilsvarende tvilsomme⁷⁵. Det kan ta år å få asylsøknaden sin behandlet. Nye lover gjør det mulig å sende enslige mindreårige asylsøkere tilbake til land som Iran⁷⁶, åpner for asylintervjuer gjennomført av hæren, og gjør det lovlig å fengsle asylsøkere som får avslag.

Stadig nye innstramminger i asylovgivningen i Italia kutter støtte til de som har fått midlertidig opphold på humanitært grunnlag, i tillegg til å frata mange oppholdet, og gjør det enklere å fengsle asylsøkere både før behandling og etter avslag. Få av de som har blitt fratatt oppholdet sitt blir returnert, noe som fører til at de oppholder seg ulovlig i Italia. Forholdene på italienske mottak er svært variert, og det er dokumentert uverdige forhold flere steder.⁷⁷ Til disse administrativt, juridisk og humanitært kaotiske situasjonene sender Norge asylsøkere som Dublin-returer. Dette øker presset på behandling av søknader, på mottak og på annen infrastruktur som allerede har oppgaver langt utover sin kapasitet, samtidig som det setter menneskene vi returnerer i sårbare posisjoner. Vi har både muligheten til å la være å gjøre dette, og å godta asylsøkere fra disse landene gjennom EU sitt relokaliseringprogram.

Derfor vil Grønn Ungdom:

- Gå inn for å godta asylsøkere fra andre europeiske land gjennom EUs relokaliseringprogram, og gjenta suksessen med relokalisering fra Hellas og Italia i 2016/17
- Ikke gjennomføre Dublin-returer til Hellas, Italia og andre utsatte grenseland så lenge kapasiteten der er sprengt

Spørsmålet er om vi ønsker å ta på oss det som ganske klart og tydelig juridisk er Hellas og Italia sine oppgaver.

Returpraksis i Norge, og resten av verden for øvrig

Norge returnerer asylsøkere til Afghanistan, fordi vi anser Kabul som et trygt sted for afghanere som flykter fra andre områder i landet. Utlendingsloven åpner for det⁷⁸. Dette går mot UNHCR sin anbefaling. Enhver retur av mennesker til områder der de kan bli forfulgt, eller indirekte gjennom å returnere til land som igjen kan sende mennesker til områder der de kan bli forfulgt er imot flyktningkonvensjonen.

Derfor vil Grønn Ungdom:

Alternativer:

- **4A (saksbehandler): Arbeide mot all praksis som innebærer å returnere mennesker til land definert som utrygge av FN, både direkte og indirekte**

⁷⁵ <https://www.thenewhumanitarian.org/news-feature/2019/12/5/refugee-mainland-Greece>

⁷⁶ <https://www.thenewhumanitarian.org/news-feature/2019/11/20/Greek-asylum-system-unaccompanied-minors>

⁷⁷ <https://www.asylumineurope.org/reports/country/italy/reception-conditions/housing/conditions-reception-facilities>

⁷⁸ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/gi-192018--internflukt-til-kabul/id2623628/>

- **4B (saksbehandler):** Arbeide mot all praksis som innebærer å returnere mennesker til land definert som utrygge av FN, både direkte og indirekte, blant annet gjennom å revidere utlendingsloven
- **4C (MDGs politikk):** Ikke returnere mennesker til land som av FN defineres som utrygge

8 Et enklere, men rettferdig opptak til Norge

Krav for å få opphold i Norge

Å komme i gang i et nytt land, finne arbeid, bygge nettverk og forsørge seg selv er vanskelig. Å stille krav til nyankomne innvandrere som ønsker oppholdstillatelse og statsborgerskap kan være en stor hjelp for den enkelte som vil bygge seg et godt liv i Norge. På den andre siden følger det viktige rettigheter og et sterkere vern mot utvisning gjennom et statsborgerskap eller fast oppholdstillatelse. Vi må veie hensynet til at flere skal få tilgang på rettigheter og goder opp mot å stille krav som er der for å hjelpe integreringen.

Opphør av flyktningstatus

Etter asylforliket i 2015 begynte Utenriksdepartementet å ta i bruk opphørshjemmelen, som sa at man skal vurdere hvordan situasjonen i hjemlandet er på nytt, og ikke innvilge asyl på nytt hvis situasjonen er forbedret nok. Da sier man at flyktningstatus har opphørt, og man kan bli sendt hjem fordi den første midlertidige oppholdstillatelsen har gått ut, og man ikke har fått den permanente innvilget. NOAS anbefaler at vi slutter å ta i bruk opphørshjemmel, selv om den fortsatt er lovfestet. Begrunnelsen er at det fører til usikkerhet blant innvandrere i en kritisk fase der man er helt ny i landet og skal lære et nytt språk. Ofte viser det seg at de ikke blir sendt hjem, men det økte fokuset på at det er mulig, virker negativt inn på den psykiske helsen til asylsøkerne. Det er høye byråkratiske kostnader å skulle revurdere om grunnlaget for asyl fortsatt er tilstede, og har en negativ innvirkning på integreringen, ifølge en rapport utgitt av Institutt for samfunnsforskning.⁷⁹ Poenget her er altså at regjeringen har begynt å bruke en nyttig hjemmel alt for mye, og at vi mener man bør slutte å bruke den aktivt, men fortsatt beholde den i loven.

Forslag til punkt:

- Stoppe dagens praksis med opphør av flyktningstatus

Krav for å få permanent opphold

Per nå må man ha en årsinntekt på nesten 250 000 kr, to år etter at man har kommet til Norge. Det finnes noen unntak for dette kravet, henholdsvis for «grupper det er urimelig å stille dette kravet til». I 2017 sa daværende innvandrings- og integreringsminister Sylvi Listhaug følgende:

«Vi gjør unntak for grupper der et slikt krav vil være helt urimelig, og vil derfor selvfølgelig ikke kreve dette av barn, utlendinger over 67 år, varig uføre og utlendinger som har fått selvstendig oppholdstillatelse som følge av mishandling i samlivet.»⁸⁰

Regelen er så ny at vi ikke vet effekten kravet har hatt, men den kan stimulere til at flere kommer raskere i arbeid etter å ha gjennomført introduksjonskurset. Andelen som

⁷⁹ <https://www.samfunnsforskning.no/aktuelt/nyheter/2019/usikkerhet-truer-asylsokeres-integrering.html> Losing the right to stay, Institutt for samfunnsforskning, 2019

⁸⁰ <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/krav-om-selvforsorgelse-for-a-fa-varig-opphold-i-norge2/id2564633/>

kommer ut i arbeid og utdanning etter å ha gjennomført introduksjonskurset er på rundt 55 % i dag. Det er flere faktorer som spiller inn på om man får seg arbeid. Kvaliteten på introduksjonsprogrammet er en av dem, situasjonen i næringslivet i kommunen er en annen. I nedgangstider kan det være vanskelig generelt å få seg arbeid, og for nyankomne innvandrere spesielt.

Her foreslår vi å endre kravene for å få permanent opphold, sånn at dette skal bli enklere. Men svekker vi da integreringen? Vi foreslår å enten fjerne obligatorisk oppmøte på selve opplæringen (Alt 1), eller testen (Alt 2). Det viktigste argumentet for Alt 1 er at man skal få lov til å gå rett ut i jobb og lese til statsborgertesten og språktesten på egen hånd, hvis man ønsker det. Det viktigste alternativet for Alt 2 er at de fundamentale rettigheter som følger med særlig et statsborgerskap ikke bør være knyttet til et prøveresultat. Utvalget er opptatt av at vi ikke både kan fjerne plikten til opplæringen og kravet om å bestå testen, for det vil være skadelig for integreringen.

Forslag til punkter:

- Innvilgelse av permanent opphold og statsborgerskap bør bli enklere ved å:
 - fjerne kravet om selvforsørgelse

Alternativer:

- 5A: fjerne plikten til introduksjonskurset, men opprettholde retten til det.
- 5B: fjerne krav om bestått prøve i språk og samfunnskunnskap for å få innvilget permanent opphold og statsborgerskap. Krav om gjennomført opplæring bør fortsatt gjelde, men de fundamentale rettigheter som følger med særlig et statsborgerskap bør ikke være knyttet til et prøveresultat

Krav om gjennomføring av introduksjonskurs og bestått språktest

Gjennomgang av introduksjonskurs og å bestå språktest stilles per i dag som krav for å få innvilget permanent oppholdstillatelse. Mer om introduksjonskurset finnes under bakgrunnsdelen. Det er både en rettighet og en plikt, det er altså ingen økonomisk belastning. Tvert imot får man penger for å delta. Dersom man ikke kommer, derimot, blir man trukket i støtte. Det finnes mange måter å lære et nytt språk på. Å gå på skole fungerer for noen, mens andre lærer det gjennom å snakke i jobbsammenheng. Sanksjonsmetode som går i å straffe økonomisk de som ikke dukker opp og som ikke kan vise til gyldig fravær er betenkelig. På den andre siden er det rart å gi noen penger for å gå på et kurs de ikke møter opp til. Her foreslår vi å slutte å straffe økonomisk ved fravær fra kurset fordi vi tenker at mange trenger de pengene og av gode grunner ikke får til å møte opp.

- Sikre økonomisk mulighet til å delta på introduksjonskurset ved å:
 - gi lik introduksjonsstøtte for alle, uavhengig av alder
 - slutte å straffe økonomisk ved fravær
 - sette et høyt tak for antall timer språkundervisning man kan få, og generelt gi mer språkundervisning
 - kartlegge asylsøkeres kompetanse kort tid etter innvilget opphold for å kunne tilby arbeidsrettet opplæring eller jobb så tidlig som mulig

Kravet om å bestå språktest foreslås å opprettholdes og eventuelt heves til B1-nivå. Grunnen til dette er at språk er utrolig viktig for å bli integrert i et lite land som Norge, der

man ikke tilrettelegger for at all offentlig informasjon blir gjengitt på ulike språk. For å kunne informere seg om egne rettigheter er det viktig å kunne språket.

Forslag til punkt:

- opprettholde kravet om bestått språktest på *alt 8A. nivå A2, alt 8B. nivå B1*

Mer rettferdig rettsprosess etter klage på avslag i Utlendingsnemnda (UNE)

Utlendingsnemnda (UNE) er klageinstansen for utlendingssaker og statsborgersaker. I Danmark og Sverige har de tilsvarende organene til UNE en topartsprosess. Det betyr at Utlendingsmyndighetene (UDI, Politi osv.) og asylsøkeren behandles som likeverdige parter og har like muligheter til å forklare seg for "domstolen" i UNE. NOAS mener at topartsprosess bør innføres i Norge også. Graverutvalget gjorde en utredning i 2017 som viste at rettssikkerheten i UNE er for svak. Det gjelder for det første muligheten til å forklare seg muntlig for nemnden. Det andre er kontradiksjon, et rettsprinsipp som går ut på å kunne imøtegå argumentene som UNE har lagt fram. I tillegg settes det av for lite advokathjelp til flyktninger i disse sakene, nemlig fem timer i en normal asylsak.⁸¹ Ordningen med *spesielle rettshjelptiltak* er midler som gis til organisasjoner som hjelper flyktninger i rettssakene deres. Det etterlyses en forutsigbar støtte og høyere støtte enn i dag, siden reglene er blitt mer komplekse og sakene mer tidkrevende.

Derfor foreslår vi at Grønn Ungdom vil:

- Sikre rettssikkerhet for asylsøkere som klager på avslag på asylsøknad ved å innføre topartsprosess i UNE
- Mer rettshjelp i utlendingssaker
 - Gi flere timer rettshjelp
 - Styrke ordningen med spesielle rettshjelptiltak
 - Sørge for rettshjelp også til ungdom som har hatt tidsbegrenset opphold og ønsker å levere en omgjøringsbegjæring ved fylte 18 (faller bort dersom man fjerner ordningen med tidsbegrenset opphold)

9 Ulike grupper som har fått opphold

Utenlandske studenter

Utenlandske studenter i Norge bor her på en studietillatelse, som utgår 31. august det året man er ferdig. Man kan søke og få innvilget arbeidssøkertillatelse i ett år etter at man er ferdig med studiet sitt (utlendingsforskriften §6-29). I en spørreundersøkelse blant internasjonale masterstudenter i Norge mellom 2009-2013 svarte 80 % at de reiste tilbake til hjemlandet sitt etter studiet, mens 20 % dro til andre land enn hjemlandet (Kilde: DN, 3.2.2013).⁸² Det gjør at mange høyt utdannede mennesker, med gode forutsetninger for å få arbeid og lyst til å bli i Norge ikke blir værende og får fast opphold. Da departementet gjorde endringer i utlendingsloven i 2009, skrev Universitetet i Oslo (UiO) et høringsforslag, og foreslo at arbeidstillatelsen, som den gang ble gitt i et halvt år, bør være lengre. Utviklingen siden 2009 er at man kan få ett år opphold for å søke arbeid. UiO mente at 3 år er mer passende, like lenge som tillatelsen varer i Danmark.⁸³

Derfor foreslår vi at Grønn Ungdom vil:

⁸¹ <https://www.noas.no/regjeringen-svikter-flyktninger/>

⁸² <https://www.dn.no/studier/fire-av-fem-drar-hjem/1-1-1077056>

⁸³ <https://drive.google.com/file/d/1iRxlacZQqNGAqtB9uN5B2-erRhH0GLN/view?usp=sharing>

- Innføre tiltak for at utenlandske studenter som er ferdig med et studie i Norge blir værende for å jobbe, blant annet ved å utvide arbeidssøkertillatelsen til å vare i 3 år

Familieinnvandring

En rapport fra NOAS viser at Norge har de strengeste reglene for familiegjenforening i Skandinavia.⁸⁴ Referansepersonen befinner seg i Norge og kan ha bodd her lenge eller nylig kommet. Søkeren er familiemedlemmet/partneren som befinner seg i utlandet. Søkeren må søke om gjenforening ved en norsk ambassade. Dette kan være farefullt og upraktisk. Derfor anbefaler NOAS at man kan søke på alle norske utenriksstasjoner i tillegg.

Ved ekteskap/samboerskap/forlovede må begge partene være fylt 24 år for at en nyankommet innvandrer skal få innvilget gjenforening.⁸⁵ I rapporten til NOAS anbefaler de å fjerne dette kravet, som ble innført for å hindre tvangsekteskap. Aldersdiskrimineringen hindrer innvandrere i å få leve sammen fram til en viss alder. Det er en stor inngripen i menneskers liv, når faktorer som alder ikke er noe man selv kan kontrollere. Uten at det foreligger en klar grunn for at aldersgrensen er 24 år (for utvalgte land), virker den både rigid og vilkårlig. Kravet bør fjernes.

Et krav for å få opphold er at forholdet må kunne dokumenteres, noe som er vanskelig for likekjønnede par som kommer fra land der det er sosiale sanksjoner/lover mot homofili. Her må det utvises forståelse dersom dokumentasjon ikke kan bli lagt fram.

Penger er en hemsko for referansepersonen, som nå må betale et gebyr på 10 500 kr i forbindelse med søknaden. Denne summen må de ha innen den tidsbegrensningen det er for flyktninger å søke, når man får unntak fra inntektskravet. Tidsgrensen er på 6 måneder. Denne fristen mener NOAS at bør fjernes. Det er veldig kort frist for referansepersonen i Norge som skal betale gebyret, og dermed må skaffe penger. I tillegg kan det være hindringer som gjør det vanskelig for søkeren å få en avtale ved den norske ambassaden i utlandet. Hvis søker får mulighet til å gå til en norsk utenriksstasjon kan dette hjelpe på problemet. Fristen foreslås primært å fjernes, sekundært å utvide.

Hvis man søker etter fristen gjelder et inntektskrav for referansepersonen. Man må ha samlet inntekt på 264 264 kroner i året før skatt i et år fram i tid og tjent det

⁸⁴ https://www.noas.no/wp-content/uploads/2019/11/Realizing_Refugees

⁸⁵ <https://www.udi.no/ord-og-begreper/kravet-til-a-ha-fylt-24-ar-i-familieinnvandringssoknader/>

Typene inntekt vi regner med i referansepersonens fremtidige inntekt

- arbeidsinntekt
- sykepenger, svangerskapsenger, foreldrepenger, uføretrygd eller alderspensjon fra Folketrygden
- andre varige pensjoner eller faste periodiske ytelser (forsikringsutbetalinger eller lignende)
- introduksjonsstøtte for nyankomne innvandrere
- lån eller stipend du får i forbindelse med utdanning
- hvis søkeren allerede er i lovlig arbeid i Norge, kan inntekten til søkeren regnes med for å fylle kravet

Du som er referanseperson kan ha en eller flere av disse typene inntekt.

Disse typene inntekt regner vi ikke med i referansepersonens fremtidige inntekt

- økonomisk sosialhjelp
- bostøtte
- dagpenger og arbeidsavklaringspenger (dette gjelder også hvis du har blitt permittert på grunn av koronasituasjonen. Vi legger ut informasjon her hvis reglene om dette endrer seg)
- stønader du får fordi du har barn
- engangsstønad ved fødsel
- egne midler (penger på konto)

Referansepersonen kan ikke ha mottatt økonomisk sosialhjelp

Du som er referanseperson kan ikke ha mottatt økonomisk sosialhjelp (med unntak av bostøtte) fra NAV det siste året. NB! Dagpenger er **ikke** sosialhjelp.

samme i året før.⁸⁶ Bildet til høyre er hentet fra UDI sin hjemmeside, og viser hva som regnes som inntekt og hva som ikke regnes med. Tanken med å ha et inntektskrav er at personen som henter familien sin til Norge ikke skal være avhengig av sosialhjelp og dermed bringe nye personer inn i en situasjon med dårlig økonomi. Det kan også være negativt for integreringen. Kravet til inntekt er ikke dumt i seg selv, men det diskriminerer mennesker som av ulike grunner på det gitte tidspunktet får økonomisk sosialhjelp. Et forslag går ut på å gjøre dette kravet mindre rigid. For eksempel kan man si at referansepersonen må ha hatt en viss inntekt i to av de fem siste årene.

For nylige ankomne innvandrere som ønsker familiegjenforening, der forholdet ble etablert etter at referansepersonen kom til Norge. Denne forskjellsbehandlingen skriver NOAS i sin rapport at bør fjernes. I

tilfellene som er listet opp til høyre, er referansepersonen nødt til å ha studert eller jobbet 100% i fire år før hen kan hente søkeren til Norge⁸⁷, i tillegg til å være over 24 år. Det vil si at en 23-åring i verste fall blir nødt til å vente til personen er 27 år før familieinnvandring blir innvilget. Parforhold oppstår og utvikler seg ulikt. Det er helt normalt. Det finnes få grunner til å opprettholde en ordning som er så inngripende i menneskers liv. De vanlige reglene for familiegjenforening kommer fortsatt til å gjelde denne gruppen.

Hvem gjelder kravet for?

Kravet gjelder bare hvis søkeren er:

- ektefelle, hvis dere giftet dere etter at referansepersonen flyttet til Norge
- samboer uten barn, hvis dere har bodd sammen i mindre enn to år
- samboer med barn, hvis barna ble unnfanget etter at referansen flyttet til Norge. (Kravet gjelder likevel ikke hvis barnet ble unnfanget mens dere begge hadde oppholdstillatelse i Norge)
- forlovet og skal gifte seg

Derfor foreslår vi at Grønn Ungdom vil:

- Gjøre familiegjenforening billigere og enklere, ved å minst halvere søknadsgebyret og primært fjerne tidsbegrensninger for når man kan søke om gjenforening, sekundært utvide fristen
- Søkeren av familiegjenforening må få søke på alle norske utenriksstasjoner, ikke bare ved ambassadene
- Ta vare på barnas beste ved å innvilge søknader, der et avslag betyr at barn og foreldre må leve vekke fra hverandre
- Inntektskravet for å få innvilget familiegjenforening må gjøres mindre rigid, for eksempel kan kravet om inntekt ha vært oppfylt i to av de siste fem årene eller liknende
- fjerne alderskravet på 24 år for søker og referanseperson for å få innvilget familiegjenforening
- fjerne krav om fire års jobb eller utdanning for par som ble etablert etter at den ene parten kom til Norge
- Ikke diskriminere likekjønnede pars rett til familiegjenforening, ved å ta hensyn til at de ikke alltid har mulighet til å dokumentere forholdet sitt

Papirløse flyktninger og statsløse

Man trenger kun å ha bodd i Norge i tre år sammenhengende for å få innvilget statsborgerskap dersom man er over 18 år og statsløs. Barn må ha bodd her i to år. Uten statsborgerskap har man ikke pass, og har ikke rettigheter som følger med statsborgerskap, som stemmerett. Det som er våre grunnrettigheter uansett hvor i

⁸⁶ <https://www.udi.no/ord-og-begreper/krav-til-inntekt-i-familieinnvandringssaker/#link-9492>

⁸⁷ <https://www.udi.no/ord-og-begreper/kravet-til-fire-ars-jobb-eller-utdanning-i-familieinnvandringssaker/>

verden vi befinner oss, har statene ansvar for å overholde. Å være statsløs betyr i prinsippet at ingen stat har ansvar for at personen får oppfylt sine menneskerettigheter. FN har skrevet to konvensjoner på statsløshet som Norge har skrevet under på. Rapport fra FNs høykommissær for flyktninger så på statusen for statsløse i Norge i 2015. Den sier at norsk praksis og lovgivning strider mot punkter i konvensjonene. For å rette opp i dette foreslår FN at Norge innfører disse tiltakene som er listet under. Selv om Utenriksdepartementet mener å følge definisjonen av statsløshet som står i artikkel 1 i 1954-konvensjonen, mener FNs høykommissær for flyktninger at definisjonen bør stadfestes i norsk lov. En statsløshetsprosedyre går ut på at de som skal definere noen som statsløs, har kriterier å gå utifra som dermed kan ettergås og benyttes av flere, sånn at det riktige antallet blir registrert og at de som behandles. Et oppholdsgrunnlag for statsløse vil si å gi den samme "retten til opphold", som tilskrevet statsløse i 1954-konvensjonen. FNs høykommissær anbefaler også at barn født på norsk territorium av statsløse, automatisk får statsborgerskap.⁸⁸

Derfor foreslår vi at Grønn Ungdom vil:

- Følge opp FN-konvensjonene på statsløshet, ved å innføre definisjon av statsløshet i lovverket, samt en statsløshetsprosedyre og et eget oppholdsgrunnlag for statsløse
- Hindre at barn blir født statsløse, ved å automatisk gi statsborgerskap til barn født på norsk territorium. Fødsel ombord i et norsk fly bør også gjelde som norsk territorium
- Lovfeste retten til helsehjelp for papirløse
- Helsehjelp og beskyttelse til alle ofre for menneskehandel, gjennom et nasjonalt system for identifisering og oppfølging av ofrene

Tidsbegrenset opphold til enslige mindreårige asylsøkere

Alle som får innvilget asyl i Norge får i første omgang innvilget midlertidig opphold, før de etter tre år kan søke om permanent opphold. Per i dag gir Norge *tidsbegrenset opphold* til asylsøkere mellom 16 og 18 fra områder Norge anser som trygge dersom norske myndigheter ikke klarer å spore opp omsorgspersoner for vedkommende i opprinnelseslandet. I praksis betyr tidsbegrenset opphold at asylsøkeren sendes ut av Norge når de fyller 18. Ordningen med tidsbegrenset opphold ble i 2009 opprettet fordi man så en økning i antallet enslige mindreårige asylsøkere her i Norge, og man ønsket en innstramning av asylpolitikken⁸⁹. Et sentralt argument for denne praksisen fra myndighetenes side er at dette skal sende et signal som skal forebygge at foreldre sender barna sine på flukt⁹⁰, men det foreligger ingen indikasjoner på at det målet oppnås⁹¹.

Alle asylvedtak som fattes for barn skal, etter FNs barnekonvensjon, ha barnets beste som et grunnleggende hensyn, men det viser seg at innvandringsregulerende hensyn

⁸⁸ <https://www.refworld.org/docid/5653140d4.html> Mapping Statelessness in Norway, UNHCR 2015, Recommendations side 52

⁸⁹ Igesund, S. M., (2015). Midlertidig opphold for einslege mindreårige asylsøkjjarar – eit akseptabelt verktøy for internasjonalt vern?. *Kritisk Juss* 41(1). S. 13-36. Hentet fra https://www-idunn-no.ezproxy.uio.no/file/pdf/66772500/midlertidig_opphald_for_einslege_mindrearige_asylsoekjarar.pdf

⁹⁰ https://www.noas.no/wp-content/uploads/2017/10/EMA-notat_web.pdf

⁹¹ *ibid.*

veier tyngre i saker der det gis tidsbegrenset opphold⁹². Vi har rettspraksis fra høyesterett som sier at det enkelte barnets beste kan settes til side dersom det finnes saklig grunn til å tro at man handler for barns beste generelt, men at det skal være en *forholdsmessighet mellom konsekvensene*. Retten konkluderte med at det var et saklig formål for barns beste generelt å jobbe for at færre barn skulle legges ut på flukt. Vi har derimot kunnskap om at den preventive virkningen av praksisen i beste fall er tvilsom, og man kan derfor også se at barnets beste ofres uten at man kan dokumentere virkninger for barns beste generelt. Når vi i tillegg vet at midlertidighet og usikkerhet er negativt for ungdom i en allerede sårbar posisjon^{93,94}, ser man tydelig at det ikke er forholdsmessighet mellom konsekvensene. I tillegg til dette anbefaler NIBR (By- og regionforskningsinstituttet) at ordningen med tidsbegrenset opphold avvikles da de ser det som en pådriver for at barn forsvinner fra mottak, noe halvparten av de med slike vedtak gjorde mellom 2009 og 2015⁹⁵.

Dette er en ordning som ikke virker etter hensikten, som av barnefaglige prinsipper ikke gir forsvarlig omsorg, som ser bort ifra barnets beste - og dermed bryter barnekonvensjonen, og som fører til forsvinninger fra mottak. Derfor burde den avvikles.

Derfor foreslår vi at Grønn Ungdom vil:

- Avskaffe ordningen med tidsbegrenset/midlertidig opphold for enslige mindreårige
- Dersom avskaffelse ikke er politisk mulig når det skal stemmes over, foreslår vi: Etablere et system for å automatisk gjenoppta søknader til enslige mindreårige som har fått midlertidig oppholdstillatelse, og innvilge oppholdstillatelser som varer lengre enn i dag (FNs anbefaling⁹⁶)

Hvem passer på enslige mindreårige asylsøkere?

I desember 2019 ble et forslag om endring i utlendingsloven og -forskriften lagt ut på høring⁹⁷. Det er foreslått å lovfeste at Utlendingsdirektoratet har omsorgsansvaret for enslige mindreårige asylsøkere mellom 15 og 18, sånn som i dag. Omsorgsansvaret for

⁹² Igesund, S. M., (2015). Midlertidig opphold for einslege mindreårige asylsøkjarrar – eit akseptabelt verktøy for internasjonalt vern?. *Kritisk Juss* 41(1). S. 13-36. Hentet fra https://www-idunn-no.ezproxy.uio.no/file/pdf/66772500/midlertidig_opp_hald_for_einslege_mindrearige_asylsoekjarar.pdf

⁹³ Berg, B. & Tronstad, K. R. (Red.) (2015). *Levekår for barn i asylsøkerfasen* (NTNU). Hentet fra <https://samforsk.brage.unit.no/samforsk-xmlui/handle/11250/2365395>

⁹⁴ https://www.noas.no/wp-content/uploads/2017/10/EMA-notat_web.pdf

⁹⁵ Aasen, B., Dyb, E. & Lid, S., (2016). *Forebygging og oppfølging av enslige mindreårige asylsøkere som forsvinner fra mottak og omsorgssentre* (NIBR-rapport 2016:17). Hentet fra <http://www.hioa.no/Om-OsloMet/Senter-for-velferds-og-arbeidslivsforskning/NIBR/Publikasjoner/Forebygging-og-oppfoelging-av-enslige-mindrearige-asylsoekere-som-forsvinner-fra-mottak-og-omsorgssentre>

⁹⁶ <https://www.fn.no/Tema/Menneskerettigheter/Norge-og-menneskerettighetene>

⁹⁷ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing--for-slag-til-endringer-i-utlendingsloven-og-forskriften-om-omsorgsansvaret-for-enslige-mindrearige-asylsokere-mellom-15-og-18-ar-i-mottak-mv/id2681080/?expand=horingsnotater>

asylsøkere under 15 er det Barne- ungdoms og familieetaten (Bufetat) som har. Det har vært et langsiktig mål å gi Bufetat ansvaret for de over 15 også, men med dette lovendringsforslaget går man vekk ifra det. Bufetat har også ansvaret for norske barn opp til 18 som ikke får dekket sitt omsorgsbehov.

Praksis i dag er at enslige mindreårige asylsøkere mellom 15 og 18 plasseres på egne EMA-mottak som er drevet på bestilling fra UDI av private, ideelle og kommunale aktører. De under 15 blir plassert på omsorgssentre drevet av barnevernet. Etter eventuelt innvilget asylsøknad utplasseres de under 15 i fosterhjem i kommunene, mens de over 15 plasseres i bofellesskap eller egen hybel/leilighet. Diverse forskning på området viser at rettssikkerheten og omsorgstilbudet er bedre for barn under 15 enn for barn over 15:

“En stor andel av beboerne på mottak for enslige mindreårige føler seg utrygge og har betydelige psykiske problemer. Langt fra alle som har behov for det, får oppfølging av psykolog. Noen mottak melder om at Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (BUP) i praksis har stengt døra for all behandling av enslige mindreårige asylsøkere. Dette bygger på en faglig kontroversiell begrunnelse om at traumer ikke kan bearbeides mens ungdommene fremdeles bor på mottak.”⁹⁸

“Overføring av ansvaret for bo- og oppfølgingstilbudet til barnevernet også for de eldre ungdommene vil i større grad sikre forsvarlig omsorg, selv om vi også her har en vei å gå for å gi de unge en så god hverdag som mulig i denne livsfasen.”⁹⁹

“Ved å forankre omsorgsansvaret for enslige mindreårige i barnevernloven ville deres rettssikkerhet styrkes, og plassering gjennom omsorgsparagrafen ville ytterligere anerkjenne og sikre deres juridiske rettigheter som barn. Dette vil også kunne bidra til at vi i større grad kan sikre at de fremdeles får tiltak som imøtekommer deres behov for støtte og omsorg i den krevende og viktige veien videre etter de har fylt 18 år.”¹⁰⁰

Institutt for samfunnsforskning peker også på flere positive sider ved overføring til barnevernet, nemlig bedre kompetanse, bemanning og materiell, likeverdige vilkår for asylsøkere og norske barn, mer fleksibilitet for kommunene, oppheving av UDIs dobbeltrolle som støttespiller og oppdragsgiver, og bedre botilbud til de som må vente lenge på asylvedtak¹⁰¹.

⁹⁸ Sønsterudbråten, S., Tyldum, G. & Raundalen, M. (2018). *Et trygt sted å vente - Omsorgspraksiser på asylmottak for enslige mindreårige* (FAFO-rapport 2018:05). Hentet fra <https://www.faf.no/zoo-publikasjoner/fafo-rapporter/item/et-trygt-sted-a-vente>

⁹⁹ Berg, B. & Tronstad, K. R. (Red.) (2015). *Levekår for barn i asylsøkerfasen* (NTNU). Hentet fra <https://samforsk.brage.unit.no/samforsk-xmlui/handle/11250/2365395>

¹⁰⁰ Aadnanes, M., & de Wal Pastoor, L. (2013). Blir enslige mindreårige flyktninger diskriminert?— En drøfting av deres rettigheter til omsorg etter bosetting. *Tidsskriftet Norges Barnevern*, 90(01), 42-51. Hentet fra https://www.idunn.no/file/pdf/60649181/blir_enslige_mindrearige_flyktninger_diskriminert_-_en_droe.pdf

¹⁰¹ Lidén, H. et al. (2013). *Levekår i mottak for enslige mindreårige asylsøkere* (Institutt for samfunnsforskning, rapport 2013:3). Hentet fra https://samfunnsforskning.brage.unit.no/samfunnsforskning-xmlui/bitstream/handle/11250/177431/R_2013_3_web.pdf?sequence=3&isAllowed=y

Fafo-rapporten peker i tillegg på at mange asylsøkere som er barn sliter med søvnproblemer. Mange har alvorlige traumer og mareritt. De anbefaler at alle ansatte på mottak, også nattevakter, må få opplæring i traumebevisst omsorg.

Å trekke linja ved 15 år er et kunstig skille som ikke opereres med på empirisk grunnlag. Det foreligger ingen objektive vurderinger for å diskriminere barn over 15, og nekte dem retten de har til omsorg gjennom barnevernet. Hvis vi mener at barnevernet er best skikket til å ha omsorgsansvaret for norske barn mellom 15 og 18 burde vi mene at de er best skikket til å ha ansvaret for *alle* barn i Norge mellom 15 og 18. Det avgjørende burde være at du er et barn, ikke at du er asylsøker.

Derfor foreslår vi at Grønn Ungdom vil:

- Sørge for at enslige mindreårige mellom 15 og 18 år får like god beskyttelse som andre barn, ved at Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og barnevernet overtar ansvaret for denne gruppen
- Jobbe for å korte ned botiden i omsorgssentre og EMA-mottak for enslige mindreårige
- Sørge for tilstrekkelig traumebehandling og psykisk helsehjelp
- Tilrettelegge for bruk av faglærte nattevakter og kursing/etterutdanning av nattevakter som ikke er faglærte
- Undersøke hvorfor barn forsvinner fra mottak, finne dem og hjelpe dem hvis de har vært utsatt for overgrep og vold
- Etterforske saker der barn forsvinner fra mottak, særlig med tanke på mulig menneskesmugling/trafficking

10 Fjerning av særrettigheter for flyktninger

Regjeringen har økt botidskravet for å få rett til folketrygdens ytelser, det er for å likebehandle med norske statsborgere, ikke ha rettigheter som fører til vridning i migrasjonsstrømmene og få flere til å jobbe.¹⁰² Det er uvanlig at innvandrere klarer å nå et bokrav på førti år, som nå blir gjeldende for å ha rett til fulle minsteytelser i pensjonen. Staten regner med å spare 5 millioner kr i 2020 på å innskrenke disse rettighetene. NOAS, UNHCR og Amnesty har alle kritisert dette da forslaget ble sendt ut på høring.¹⁰³ På den andre siden har Regjering utvidet ordningen med supplerende stønad til også å gjelde uføre mennesker med flyktningstatus.

Derfor foreslår vi at Grønn Ungdom vil:

- Gjeninnføre særskilte trygderettigheter for flyktninger for å forhindre fattigdom blant denne gruppen pensjonister.

11 Forholdene under kurset

Det første møtet med Norge og de offentlige tjenestene er viktig. Grønn Ungdom har tidligere vedtatt at vi er imot retningslinjer eller forbud mot at man kan bruke livssynsbaserte hodeplagg i undervisningssituasjoner.¹⁰⁴ Dette niqab-forbudet ble innført

¹⁰² <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-1-s-20192020/id2671373/?ch=1> Under kap 2.2.5

¹⁰³ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing-om-forslag-til-endringer-i-trygderegelverket-i-lys-av-asylsokersituasjonen/id2506964/?expand=horingssvar>

¹⁰⁴ <https://www.gronnungdom.no/wp-content/uploads/2012/03/NEI-TIL-FORBUD-MOT-LIVSSYNSBASERTE.pdf>

for introduksjonskurset, og har stått i introduksjonsloven siden 2018, og sier at personer som helt eller delvis dekker ansiktet kan bli bortvist fra undervisningen. Man kan mene at det er viktig å vise ansiktet sitt, spesielt i et innføringskurs som skal vise hvordan vi lever sammen i Norge. Man kan også mene at det ikke er rettferdig å stille betingelser for å få oppholdstillatelse, når man samtidig stiller krav som rammer målgruppen for introduksjonsprogrammet som gjør det umulig for noen personer å delta. Et argument for å opprettholde forbudet er at det gjelder veldig få mennesker. Et annet motargument er at man gjennom dialog kan oppnå det samme målet, som er deltakelse og innføring i hvordan vi ønsker å ha det i Norge uten å ha et forbud.

Derfor foreslår vi at Grønn Ungdom vil:

- Fjerne forbud mot livssynsbaserte hodeplagg som gjelder for introduksjonskurs.

12 Noen argumenter for å ikke vedta punktene

Etter flyktningstrømmen som kom til Europa i 2015 har mange land svart med å stramme inn i reglene for opphold, i tillegg til å fjerne pengeytelser som har vært til innvandrernes fordel. Det finnes økonomiske hensyn til dette. Jo flere flyktninger i Norge, jo flere familieegjenforeninger blir i neste rekke innvilget. Jo flere som tilegner seg trygderettigheter, jo mer blir sosialsystemet vårt belastet. Lovene og reglene i Norge har ikke bare økonomiske følger, men er for noen avgjørende for om de velger å reise eller ikke. I dag er antallet asylsøkere til Norge lave, og vi drar nytte av at Sverige blir oppfattet (og er) mer åpen enn oss. Der Danmark utpeker seg som det skandinaviske landet med de strengeste reglene, blir Sverige på den andre siden sett på som det åpneste. Norges posisjonering midt mellom disse når det kommer til åpenhet, er fordelaktig for oss. Ved å reversere innskrenkninger som har ble gjort i 2019, som plattformen legger opp til, blir vi mer attraktiv, selv om det skal mer til for å bli på linje med Sverige.

Saksbehandlers konklusjon

Da FrP gikk ut av regjering, hadde det migrasjon og «hjemhenting av IS-kvinnen» som avgjørende faktor (VG, 21.1.2020).¹⁰⁵ Det at FrP er ute av regjering betyr ikke at Norge vil få en mer human asyl- og integreringspolitikk. Tvert om; Høyre varsler om «null liberalisering av innvandringspolitikken» (VG, 30.1.2020).¹⁰⁶

Det man kan spørre seg om er hva den egentlige krisen er. Er det at 700 000 asylsøkere banker på døra til en halv milliard europeere og ber om beskyttelse? Eller er krisen at det er over 70,8 millioner mennesker i verden som på grunn av ytre faktorer er tvunget vekk fra sine hjem, at det er enda flere som ønsker å migrere, men ikke har muligheten, og at tallene er forventet å stige i årene som kommer?

Innvandrere i Norge har en ting til felles, og det er at de ikke er født i Norge. Ellers er dette den mest mangfoldige gruppen i samfunnet vårt. Asylfeltet er et stort felt med mange unntak, særrettigheter og frister. Norske myndigheter har lagt seg på en linje som er streng. Når man skal begynne på nytt i et land med et annet språk, andre tradisjoner og et annet system trenger man tid og tålmodighet. Man trenger ikke flere økonomiske krav som gjør hverdagen vanskeligere, mindre rettsvern eller mindre advokathjelp. Målet med denne plattformen har vært å reversere de politiske reguleringene som har satt

¹⁰⁵ <https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/rAKMaK/fremskrittspartiet-gaar-ut-av-regjeringen>

¹⁰⁶ <https://www.vg.no/nyheter/i/jd7nbw/hoeyre-garanterer-null-liberalisering-av-innvandringspolitikken>

mennesker i en ny og uvant situasjon under enda mer press og krav. Saksbehandler vil på forhånd beklage for et langt saksframlegg. Det er mange utrolig kompliserte institusjoner som man gjerne skulle ha en mastergrad eller to for å skjønne alt av. Bak alle formalia står det mennesker som fortjener at vi ikke lar oss skremme av informasjonsmengden og tør å vedta politikk som vi mener er riktig.

Politisk utvalg for fred, forsvar og migrasjon bestemte seg for å skrive en grundig migrasjonsplattform, fordi det er et mye omtalt politisk tema som omhandler absolutt alle samfunn, lokalsamfunn i Norge, Europa, store regioner som Midtøsten, og kontinent som Afrika. Det påvirker verdenssamfunnet, og alle land har et ansvar for å hjelpe mennesker med å få bedre liv. Norge skal hjelpe menneskene der de er, også når de er her.

Spørsmål til diskusjon

- **Bør vi prioritere mennesker som faller innenfor FNs flyktningdefinisjon, eller være rausere også overfor andre grupper? (I realiteten et nullsumspill?)**

Under overskriften «Verdigrunnlag» legges det frem alternativer rundt prioriteringen av forskjellige grupper mennesker. Her er en kort gjennomgang av disse alternativene:

Alternativ 1A vil innebære at Norge i større grad åpner sine grenser og gir opphold til mennesker fra utenfor EU/EØS som ikke har grunnlag for å søke asyl. Bakgrunnen for dette har vært et ønske om at det svært lukkede europeiske arbeidsmarkedet der vi klør hverandre på ryggen skal åpnes noe opp, slik at flere kan få ta del i godene som har kommet med økonomisk vekst.

Alternativ 1B vil innebære at vi tenker oss at antallet utlendinger Norge kan ta imot til enhver tid har et tak, og at vurderingen av hvem vi burde ta imot er en prioriteringssak. Flyktninger, etter FNs definisjon, har her fått større prioritet enn alle andre, noe som betyr at vi skal si nei til så mange som mulig ikke-flyktninger for å kunne ta imot så mange flyktninger som mulig.

Alternativ 1C betyr i praksis et eventuelt tillegg til 1B, og vil innebære en åpning for mer bruk av skjønn, f.eks. i møte med mennesker som har opplevd vold i hjemmet, eller har flyktet på grunn av klimaendringer.

Alternativ 1D innebærer å la være å uttale seg om hvem som burde prioriteres.

- **Hvordan skal vi i relasjonen stat/kommune jobbe for å øke integreringskapasiteten?**

Under overskriften «Verdigrunnlag» legges det frem alternativer rundt hvordan en kapasitetsøkning skal gjennomføres. Her er en gjennomgang av alternativene:

Alternativ 2A vil innebære at hver enkelt kommune i større grad skal sette rammene for hvor mange asylsøkere og kvoteflyktninger de skal motta. I dag finnes det flere kommuner som ønsker å motta flere enn det staten gir de mulighet til. Tanken blir her at kommunene selv kjenner sin egen kapasitet best, og at de eventuelt må be staten om midler dersom de ønsker å øke kapasiteten.

Alternativ 2B vil innebære at man anser kapasitetsøkningen mer som et nasjonalt prosjekt der alle kommuner kommer til å måtte bidra. Hovedvirkemidlet for å øke kapasiteten skal være tilrettelegging fra sentralt hold, slik at man gjør det mulig for kommunene å øke kapasiteten. Tanken bak dette er kapasitetsøkning som et nasjonalt mål, og at man derfor må bruke nasjonale virkemidler for å nå det.

Alternativ 2C vil innebære at det fra sentralt hold bestemmes hvor mottaksplasser og annen integreringsinfrastruktur skal opprettes gjennom at det sendes ut øremerkede midler. Med et slikt alternativ blir staten en slags bestiller av kapasitetsøkning. Tanken bak dette er at saker som antall kvoteflyktninger er en nasjonal avgjørelse, og hvis man avgjør å ta inn flere kvoteflyktninger kan man ende med skjegget i postkassa dersom man gir kommunene definisjonsmakten over hvor mange vi kan integrere.

- Er bruken av ordene flyktning og migrant gode i teksten?
- Skal vi utvide gruppen vi ønsker å arbeide for opprettelse av trygge, lovlige veier til Europa for fra de som søker asyl (MDGs formulering) til å også omfatte «dem som trenger beskyttelse»? Og skal virkemiddelet være internasjonale avtaler?

Forslag til vedtak

F1: «Migrasjonspolitisk plattform» innstilles til LS-2-20 slik den foreligger, etter votering over alternativene.

F2: Alternativene legges ikke ved til LS.

Vedlegg

1 - Migrasjonspolitisk plattform

Med vennlig hilsen, på vegne av det politiske utvalget for fred, forsvar og migrasjon,

Nora Jungeilges Heyerdahl
Internasjonal kontakt

Eirik Toressønn Myrvold
Utvalgsmedlem

Øyunn Kåset
Utvalgsmedlem

Oslo, 23. mars 2020

Oslo, 23. mars 2020

Berlin, 23. mars 2020

Takk til resten av utvalget som sammen har innstilt på den politiske plattformen.

MIGRASJONSPOLITISK PLATTFORM

Verdigrunnlag

Grønn Ungdom sin migrasjonspolitik bygges på forsvar av asylretten og solidaritet med andre mennesker og fremtidige generasjoner. Nordmenn er blant de som har aller mest. Vi mener at solidaritet med andre mennesker er å jobbe for utjevning av forskjellene gjennom å hjelpe mennesker i en sårbar situasjon ute i verden, også når det skulle gå på bekostning av overfloden av velstand i Norge. Solidaritet med fremtidige generasjoner innebærer at verden må bli et sted med færre flyktninger, også i framtiden.

Grønn Ungdom anerkjenner at det er naturlig for mennesker å bevege seg over store og små områder. Slik forflytning, om det så er fra tørke og flom, fattigdom, eller krig og forfølgelse, er naturlig. Migrasjon og mobilitet, både tvungen og frivillig, preger verdenssamfunnet. Ufrivillig immobilitet, at man ønsker å migrere, men ikke har muligheten til det, er et utbredt fenomen.¹⁰⁷ Det er enda flere som skulle ønske at de kunne flytte på seg, enn som faktisk har muligheten til det. Det er en større politisk krise vi må ta innover oss enn «flyktningkrisen».

Vi ser på internasjonalt samarbeid som sentralt i håndteringen av migrasjon i verden. Grønn Ungdom vil ikke endre den juridiske forskjellen på flyktninger og ikke-flyktninger, men vil se migrasjon som et nøytralt begrep. Vi er opptatt av at det er flere enn de med flyktningstatus som i realiteten har blitt tvunget til å flytte på seg.

¹⁰⁷ Carling, J. (2002). Migration in the age of involuntary immobility: Theoretical reflections and Cape Verdean experiences. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 28(1), 5-42.

Det er viktig at Norge fortsetter å være et land som mange ønsker å bo i og flytte til. Det er ikke et mål i migrasjonspolitikken å få Norge til å fremstå slik at færre vil søke asyl her. Dessuten har land som Norge, med en svært lav naturlig befolkningsvekst, mye å tjene på innvandring.

Norge har en plikt til å ta imot mennesker med behov for juridisk beskyttelse, som gjelder flyktninger, og mennesker som får opphold på bakgrunn av humanitært grunnlag. Norge plikter også å sørge for at disse får mulighet til å leve gode liv.

Alternativer:

1A: Norge bør også være åpne for å ta imot andre migranter enn de som faller under kategorien ovenfor.

1B: Norge bør prioritere de som faller innenfor FNs flyktningdefinisjon.

1C: Norge bør prioritere de som faller innenfor FNs flyktningdefinisjon, og være åpne for å gi asyl til mennesker som av særskilte årsaker utover dette har behov for beskyttelse.

1D: Ingen tillegg

Vi forstår at det finnes en grense for antall mennesker som Norge kan gi opphold. Vi skal ta imot så mange vi har kapasitet til å integrere, og skal jobbe for at kapasiteten er så høy som mulig.

Alternativer:

2A: Nasjonale myndigheter må i større grad lytte til kommunene når de bestemmer antall kvoteflyktninger som skal bosettes i Norge.

2B: En økning i kapasitet kommer til å stille krav til kommunene, men dette skal det legges til rette for fra nasjonalt hold.

2C: Dette skal finansieres med øremerkede nasjonale midler slik at alle kommuner har nok penger til en slik kapasitetsøkning.

I dag har mange kommuner mulighet til (og ytret ønske om) å bosette flere migranter enn det nasjonale myndigheter velger å ta inn. Vi mener det er galt å ikke la dem ta imot flere.

Det er Norge sitt ansvar at alle vi tar imot skal få tilstrekkelig mulighet til å integreres for å ta del i samfunnet. Vi kan ikke tvinge noen til å bli integrert, men vi stiller krav der det er særlig viktig at de bidrar selv for å bli integrert. Norge skal være et land der din bakgrunn, kultur og etnisitet ikke betyr noe for hvilke muligheter du har for å lykkes og bli inkludert. Vern mot diskriminering og rasisme må bli prioritert.

Fluktruter

Grønn Ungdom er mot dagens asylpolitikk, som bygger på å gjøre det vanskeligst mulig å søke asyl i Europa. Det humanitære prinsippet om at vi redder folk som er i nød til sjøs må veie tyngre enn frykten for at flere skal komme til Europa. En politikk som går ut på å bygge murer til utrygge områder er en gavepakke til menneskesmuglere og et sjansespill med menneskeliv.

Derfor vil Grønn Ungdom:

- At hele Europa sammen må finansiere og sørge for tilstrekkelig søk- og redningskapasitet i statlig regi i Middelhavet
- Opprette et forutsigbart system av trygge havner for landsetting av mennesker reddet på havet
- At all kriminalisering av ikke-statlig humanitært arbeid skal forhindres
- Fordømme alle tvangsreturer til Libya
- At samarbeidet med den libyiske kystvakt skal avsluttes

Alternativer:

- **3A (saksbehandlers innstilling):** Arbeide for opprettelse av trygge, lovlige veier for å søke asyl i Europa
- **3B (MDGs politikk):** Arbeide for internasjonale avtaler som sikrer lovlige veier til Europa for dem som trenger beskyttelse

Returer til Tyrkia

Ettersom Tyrkia ikke fullstendig har ratifisert flyktningkonvensjonen innebærer enhver retur av en asylsøker dit reell risiko for at de sendes tilbake til farlige områder, i strid med flyktningkonvensjonen.

Derfor vil Grønn Ungdom:

- Oppheve EU-Tyrkia-avtalen

Alternativer:

- **4A (saksbehandler):** Arbeide mot all praksis som innebærer å returnere mennesker til land definert som utrygge av FN, både direkte og indirekte
- **4B (saksbehandler):** Arbeide mot all praksis som innebærer å returnere mennesker til land definert som utrygge av FN, både direkte og indirekte, blant annet gjennom å revidere utlendingsloven
- **4C (MDGs politikk):** Ikke returnere mennesker til land som av FN defineres som utrygge

Samarbeid og problemløsning

Grønn Ungdom ønsker en asylpolitikk som beskytter rettighetene til asylsøkere, samtidig som den anerkjenner at vi må adressere årsakene til migrasjon, ikke for vår egen del, men for de som berøres av disse forholdene. Det bør være landene som har best kapasitet som tar imot asylsøkere som kommer til Europa, istedenfor landene som mange kommer til først. Europeiske politikere bør bruke tid på å løse problemer i opprinnelsesland, istedenfor å bruke tid på å gjøre det vanskeligst mulig for folk å komme seg til Europa. Dette må, i tråd med Grønn Ungdoms bistandspolitikk¹⁰⁸, gjøres på mottakerlandenes premisser.

Derfor vil Grønn Ungdom:

- Jobbe for et felles europeisk asylsystem som ser på endringspotensiale i Dublin-avtalen, forsvaret asylretten, samt skaper en rettferdig og rasjonell fordelingsnøkkel for asylsøkere på europeiske grenser
- Gjennomføre en omfattende styrking av EUs utviklingsarbeid i tett samarbeid med den Afrikanske Union og andre relevante parter
- Gi bedre beskyttelse til mennesker som flykter på grunn av miljøkatastrofer og naturødeleggelser (*identisk med MDG*)

¹⁰⁸ <https://www.gronnungdom.no/wp-content/uploads/2020/01/Bistandspolitikk-ferdigstilt.pdf>

Vi må ta imot flere flyktninger!

Grønn Ungdom mener at norsk migrasjonspolitikkk skal bygges på forsvar av asylretten, samt solidaritet med andre mennesker og fremtidige generasjoner. I praksis betyr dette at vi, som et rikt land, må ta et større ansvar i dagens migrasjonsmiks, både internasjonalt og i europeisk sammenheng. Samtidig må vi dele mer av vår overflod gjennom både utviklingshjelp og støtte til humanitær innsats. Vår strategi i møte med migrasjon skal være et fokus på forbedring av situasjonene som presser mennesker ut på reise. I tillegg uttrykker vi et mål om å løfte velferden og sikre dekning av behov for mennesker i sårbare situasjoner.

Derfor vil Grønn Ungdom:

- Betydelig øke antallet overføringsflyktninger vi tar imot gjennom UNHCR
- Gå inn for å godta asylsøkere fra andre europeiske land gjennom EUs relokaliseringprogram, og gjenta suksessen med relokalisering fra Hellas og Italia i 2016/17
- Ikke gjennomføre Dublin-returer til Hellas, Italia og andre utsatte grenseland så lenge kapasiteten der er sprengt
- Øke den humanitære innsatsen for å dekke nødvendige behov og tjenester for mennesker på flukt og internt fordrevne
- Ha økt fokus på, og økt vilje til å adressere årsakene til migrasjon ved å betraktelig styrke utviklings- og fredsarbeidet
- Opprettelse av et studieprogram (bachelor eller master) ved universitet/høyskole som utdanner studenter til å kunne jobbe med humanitært feltarbeid.

Oppholdstillatelse – å hjelpe dem der de er også når de er her

Et liv i uvisshet gir ikke et godt grunnlag for mennesker som skal lære et nytt land å kjenne og lære et nytt språk. De siste årene har UDI revurdert om asylsøkeren trenger asyl, og valgt å ikke gi fornyet oppholdstillatelse hvis landet er blitt så trygt at det er forsvarlig å sende asylsøkeren tilbake. Dette er et usikkerhetsmoment i hverdagen til asylsøkerne som virker negativt på den psykiske helsen og motivasjonen til å jobbe for å få et godt liv i Norge.

Derfor vil Grønn Ungdom:

- Stoppe dagens praksis med opphør av flyktningstatus
 - Innvilgelse av permanent opphold og statsborgerskap bør bli enklere ved å:
 - fjerne kravet om selvforsørgelse
- Alternativer:**
- 5A: fjerne plikten til introduksjonskurset, men opprettholde retten til det.
 - 5B: fjerne krav om bestått prøve i språk og samfunnskunnskap for å få innvilget permanent opphold og statsborgerskap. Krav om gjennomført opplæring bør fortsatt gjelde, men de fundamentale rettigheter som følger med særlig et statsborgerskap bør ikke være knyttet til et prøveresultat
- Sikre økonomisk mulighet til å delta på introduksjonskurset ved å:
 - gi lik introduksjonsstønad for alle, uavhengig av alder.

Alternativer:

- 6A: slutte å straffe økonomisk ved fravær fra introduksjonskurset (faller naturlig bort om introduksjonskurset ikke er en plikt)
- 6B: Beholde dagens ordning der introduksjonsstøtten er knyttet til oppmøte på introduksjonskurset.
- sette et høyt tak for antall timer språkundervisning man kan få, og beholde det lovfestede antallet på 3000 timer
- Minst halvere avgiften for å søke om permanent oppholdstillatelse (per i dag 4700 kr)
- Kartlegge asylsøkeres kompetanse kort tid etter ankomst for å kunne tilby arbeidsrettet opplæring eller jobb så tidlig som mulig

Bedre rettsvern i Utlendingsnemnda (UNE)

Utlendingsnemnda fungerer som en domstol, der Utlendingsmyndighetene og asylsøkeren utgjør de rettspartene. Rettsvernet til dem som klager avslaget på asylsøknaden opp til UNE er ikke tilfredsstillende. En topartsprosess som de har i Sverige og Danmark vil sikre at de to partene blir mer jevnbyrdig i størrelse.

Derfor vil Grønn Ungdom:

- Sikre rettssikkerhet for asylsøkere som klager på avslag på asylsøknad ved å innføre topartsprosess i UNE
- Ha mer rettshjelp i utlendingssaker
 - gi flere timer rettshjelp
 - styrke ordningen med spesielle rettshjelptiltak
 - sørge for rettshjelp også til ungdom som har hatt midlertidig opphold og ønsker å levere en omgjøringsbegjæring ved fylte 18 (faller bort dersom man fjerner ordningen med tidsbegrenset opphold)

Vi må bedre situasjonen til alle de ulike gruppene innvandrere

Familiegjenforening:

Vi må verne om retten mennesker har til å leve sammen med familien, også for innvandrere! I dag finnes det rigide alderskrav og høye økonomiske krav for å bli gjenforent med sin partner eller andre familiemedlemmer. Søkeren må søke om familiegjenforening ved den norske ambassaden i utlandet, og på ferden dit setter noen livet sitt i fare. Vi vil gjøre gi muligheten ved alle norske utenriksstasjoner, senke pengekravet og fjerner statlige krav som fører til urettmessig forskjellsbehandling.

Derfor vil Grønn Ungdom:

- Gjøre familiegjenforening billigere og enklere, ved å minst halvere søknadsgebyret og primært fjerne tidsbegrensninger for når man kan søke om gjenforening, sekundært utvide fristen
- Søkeren av familiegjenforening må få søke på alle norske utenriksstasjoner, ikke bare ved ambassadene
- Ta vare på barnas beste ved å innvilge søknader, der et avslag betyr at barn og foreldre må leve vekke fra hverandre
- Inntektskravet for å få innvilget familiegjenforening må gjøres mindre rigid, for eksempel kan kravet om inntekt ha vært oppfylt i to av de siste fem årene eller liknende
- Fjerne alderskravet på 24 år for søker og referanseperson for å få innvilget familiegjenforening

- Fjerne krav om fire års jobb eller utdanning for par som ble etablert etter at den ene parten kom til Norge
- Ikke diskriminere likekjønnedes pars rett til familiegjeningforening, ved å ta hensyn til at de ikke alltid har mulighet til å dokumentere forholdet sitt

Statsløse i Norge

Statløse eller papirløse mennesker er en sårbar gruppe i samfunnet.

Derfor vil Grønn Ungdom:

- Følge opp FN-konvensjonene på statsløshet, ved å innføre definisjon av statsløshet i lovverket, samt en statsløshetsprosedyre og et eget oppholdsgrunnlag for statsløse
- Hindre at barn blir født statsløse, ved å automatisk gi statsborgerskap til barn født på norsk territorium. Fødsel ombord i et norsk fly bør også gjelde som norsk territorium.
- Lovfeste retten til helsehjelp for papirløse
- Gi helsehjelp og beskyttelse til alle ofre for menneskehandel, gjennom et nasjonalt system for identifisering og oppfølging av ofrene

Utenlandske studenter

Utenlandske studenter er en ressurs for Norge. Derfor vil Grønn Ungdom:

- Innføre tiltak for at utenlandske studenter som er ferdig med et studie i Norge blir værende for å jobbe, blant annet ved å utvide arbeidssøkertillatelsen til å vare i 3 år

Enslige mindreårige

Barn er barn. Derfor vil Grønn Ungdom:

- Avskaffe ordningen med tidsbegrenset/midlertidig opphold for enslige mindreårige
- Dersom avskaffelse ikke er politisk mulig når det skal stemmes over, foreslår vi: Etablere et system for å automatisk gjenoppta søknader til enslige mindreårige som har fått midlertidig oppholdstillatelse, og innvilge oppholdstillatelseter som varer lengre enn i dag (FNs anbefaling¹⁰⁹)
- Sørge for at enslige mindreårige mellom 15 og 18 år får like god beskyttelse som andre barn, ved at Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og barnevernet overtar ansvaret for denne gruppen
- Jobbe for å korte ned botiden i omsorgssentre og i ensligemindreårigeasylsøkere-mottak (EMA-mottak) for enslige mindreårige
- Sørge for tilstrekkelig traumebehandling og psykisk helsehjelp. Alle barn som kommer alene til Norge skal som hovedregel følges opp av psykolog.
- Tilrettelegge for bruk av faglærte nattevakter og kursing/etterutdanning av nattevakter som ikke er faglærte
- Undersøke hvorfor barn forsvinner fra mottak, finne dem og hjelpe dem hvis de har vært utsatt for overgrep og vold
- Etterforske saker der barn forsvinner fra mottak, særlig med tanke på mulig menneskesmugling/trafficking

Sosiale og økonomiske rettigheter

Grønn Ungdom vil:

¹⁰⁹ <https://www.fn.no/Tema/Menneskerettigheter/Norge-og-menneskerettighetene>

- At alle EU-/EØS-borgere med fast stilling over 12 måneder skal ha rett på samme norskkurs som andre innvandrere.

Alternativer:

- 7A: Dette skal finansieres av arbeidsgiver.
 - 7B: Ikke si noe om finansiering
- At alle EU-/EØS-borgere med fast stilling over 12 måneder skal ha rett på samme norskkurs som andre innvandrere.
 - Gjeninnføre særskilte trygderettigheter for flyktninger for å forhindre fattigdom blant denne gruppen pensjonister.
 - Fjerne forbud mot livssynsbaserte hodeplagg som gjelder for introduksjonskurs.

Til Sentralstyret
Kopi Landsstyret
Fra Miriam Langmoen, generalsekretær
Dato 23.03.20
Saksnr SST-7-20-102

grønn
ungdom

RETNINGSLINJER FOR FRIFOND 2020

Bakgrunn

Grønn Ungdom mottar støtte fra Kulturdepartementet, administrert av LNU gjennom ordningen Frifond Organisasjon. Frifond-midlene skal gå til lokal aktivitet i organisasjonens *laveste selvstendige demokratisk valgte enhet* rundt om i landet – i vårt tilfelle fylkeslagene våre, med unntak av lokallagene Akershus, Buskerud og Østfold, som er de laveste demokratisk valgte enhetene i det geografiske området Viken. Midlene deles ut til organisasjonen sentralt, som så distribuerer dem til de ulike lokal- og fylkeslagene.

LNU stiller krav om at vi vedtar interne retningslinjer for Frifond hvert år, for å kvalifisere for midlene. Saksbehandler har oversendt våre nåværende retningslinjer til LNU og fått tilbakemelding på hva de mener bør endres.

Hvilke krav stiller LNU?

- Midlene deles ut på bakgrunn av antall kvalifiserende medlemmer i grunnlagsåret, dvs. betalende medlemmer under 26. *Grunnlagsåret* for midlene som skal deles ut i 2020, er 2018. Vi får altså midler basert på medlemstallet for to år siden. (Vi kan glede oss til 2021!)
- Tellende lokal- og fylkeslag må ha levert årsrapport til sentralledet (altså oss) i grunnlagsåret, og de må ha en selvstendig økonomi.
- Lokal- og fylkeslag som mottar støtten må kunne dokumentere hva de har brukt den til, og at den har gått til lokal aktivitet som er innenfor LNUs retningslinjer¹¹⁰.
- Alle midler som ikke blir brukt opp innen fristen, blir krevet tilbake.
- Lokal- og fylkeslagene kan ikke ha Frifondmidler fra ulike tilskuddsår stående på konto samtidig. (I praksis: de må tilbakebetale eventuelle restmidler før de får utbetalt neste års pott.)

¹¹⁰ <https://www.lnu.no/stotteordninger/frifond/frifond-organisasjon/retningslinjer/>

Hva er endret fra fjorårets retningslinjer?

- LNU har endret datoene for når midlene må være brukt opp (tidligere har dette vært på sommeren, nå er det 31. desember året etter tildeling). Retningslinjene er oppdatert for å reflektere dette.
- Klagefristen på vedtak er utvidet fra én til tre uker.
- Alle fylkes- og lokallag som mottar støtte skal nå fylle inn en årsrapport i mal. Et av de største problemene vi har hatt med Frifond-administrasjon tidligere er at det er veldig tilfeldig hva og hvor mye som ender opp i fylkeslagenes årsmeldinger og årsrapporter, som skal vedtas og signeres på årsmøtet. LNU anbefaler at vi går over til en fast mal, slik at vi får den samme infoen fra alle. De skal sende oss eksempler som andre organisasjoner bruker.
- Vi fordeler midlene slik at 1/6 går til prosjektstøtte og 5/6 går til driftsstøtte, men de siste årene har ingen fylkeslag søkt om prosjektmidler. Det står nå eksplisitt i retningslinjene at alle prosjektmidler som ikke deles ut, overføres til driftsstøttepotten. (Dette er det vi har pleid å gjøre og LNU har sagt at det går bra, det er bare bra å ha det skriftlig.)
- LNU har blitt strengere på at midlene ikke kan brukes til aktivitet organisert av sentralledet. Det betyr at fylkeslag *ikke* kan bruke Frifond-midler til å dekke medlemmenes egenandel hvis de deltar på sommerleir eller landsmøtet. Dette er nå tydeliggjort.

Forslag til vedtak

F1: Retningslinjene for bruk av Frifondmidler 2020 vedtas slik de foreligger.

Vedlegg

1 - Retningslinjer for bruk av Frifondmidler 2020

Med vennlig hilsen

Miriam Langmoen
Generalsekretær

Oslo, 23.03.2020

RETNINGSLINJER FOR BRUK AV FRIFOND MIDLER 2020

Formål

- 1.1 Formålet med støtteordningen Frifond organisasjon i Grønn Ungdom er å stimulere til lokal aktivitet i Grønn Ungdoms lokal- og fylkeslag, i tillegg til organisasjonsutvikling i alle ledd i organisasjonen.

Inngangskrav

- 2.1 Frifondmidler blir utdelt som driftsstøtte til tellende lokalledd i Grønn Ungdom. Et lokalledd regnes som tellende når det:
- er den laveste, demokratiske og selvstendige enheten i organisasjonen.
 - kan dokumentere at det har minst fem tellende medlemmer under 26 år.
 - kan dokumentere at det har holdt årsmøte i 2017.
 - har kontroll over egen økonomi ved å disponere egen bankkonto.
- 2.2 Frifondmidler blir utdelt som prosjektmidler til tellende lokalledd dersom lokalleddet:
- kan dokumentere at det har en egenkapital på under 10 000 kroner.
 - kan dokumentere at midlene brukes på valgkampsrettet aktivitet i valgår og medlemsrettet aktivitet i mellomvalgsår.
 - sender inn søknadskjema innen fristen.
- 2.3 Søknad om prosjektmidler må godkjennes av sentralstyret etter innstilling fra generalsekretær.

Utbetaling

- 3.1 Midlene blir utbetalt til lokalleddets bankkonto når søknaden for prosjektmidler er godkjent og/eller leder og økonomiansvarlig i lokalleddet har bekreftet at de har lest retningslinjene.
- 3.2 Midlene fordeles etter en fordelingsnøkkel der 1/6 går til prosjektmidler og 5/6 går til driftsstøtte.
- 3.3 Driftsstøtte fordeles etter en fordelingsnøkkel der 1/3 fordeles som en fast sum på alle tellende lokalledd og 2/3 fordeles etter antall betalende medlemmer per 31.12.19.
- 3.4 Avsatte prosjektmidler som ikke deles ut, overføres til driftsstøttepotten.
- 3.5 Ingen lokalledd skal få utbetalt mer enn 35 000 kroner i driftsstøtte eller mer enn 5 000 kroner som prosjektmidler.
- 3.6 Frist for utbetaling til lokalledd er 1. november 2020.

Utbetaling

- 4.1 Lokalledd skal innen 1. desember 2021 levere en rapport med enkelt regnskap, bilag og beskrivelse av hva de har brukt Frifondmidlene til. Rapporten skal følge en fast mal utarbeidet av sentralledet. Rapporten skal inneholde følgende:
 - Hvor mye midler lokalleddet har fått utbetalt.
 - Hvor mye midler som har blitt brukt.
 - Hva midlene har blitt brukt til.
 - Signatur fra leder og økonomiansvarlig på at rapporten er korrekt, og at de kan vise til regnskap og bilag ved eventuelle stikkprøver.
- 4.2 Frifondmidler skal ikke
 - disponeres av sentralledet og/eller mellomliggende lag
 - brukes til å dekke egenandel eller lignende for Grønn Ungdoms nasjonale arrangementer, herunder sommerleir og landsmøtet
 - brukes til å lønne ansatte
 - brukes til innsamlingsaktivitet
 - brukes til å bygge egenkapital
 - brukes utenfor Norge eller til aktivitet i utlandet
 - brukes til innkjøp av rusmidler
- 4.3 Beløp som ikke er rapportert inn innen 1. desember 2021, må tilbakeføres samme dato til Grønn Ungdom nasjonalt.

Klageadgang

- 5.1 Lokalledd som har søkt om prosjektmidler, men ikke fått søknaden godkjent, har rett til å sende skriftlig klage innen tre uker etter svar på søknad. Ved klage må søknaden vurderes på nytt.

Administrasjon i sentralledet

- 6.1 5% av Frifondmidlene Grønn Ungdom mottar kan gå til administrasjon i sekretariatet.

Behandling av retningslinjer

7.1 Retningslinjer for bruk av Frifondmidler i Grønn Ungdom vedtas av sentralstyret.

Til Sentralstyret
Kopi Landsstyret
Fra Miriam Langmoen, generalsekretær
Dato 23.03.20
Saksnr SST-7-20-103

grønn
ungdom

GRØNN UNGDOM PÅ BARNE- OG UNGDOMSTINGET 2020

Bakgrunn

Barne- og ungdomstinget (BUT) er LNU's generalforsamling, og som en medlemsorganisasjon så får vi sende to delegater. Møtet er på dagtid torsdag 23. april og kommer til å vare to til tre timer.

Hva er kjipt med årets møte?

Det blir digitalt på grunn av smittefaren, og mange av sakene (arbeidsprogram, resolusjoner, vedtekter etc) blir utsatt og skal behandles av representantskapet.

Hva er bra med årets møte?

Isa er innstilt som ny leder! Så vi må være der for å velge henne <3

Forslag til vedtak

F1: Miriam og [x] representerer GU på årets Barne- og ungdomsting.

Med vennlig hilsen

Miriam Langmoen
Generalsekretær

Oslo, 23.03.2020